

Uitgave
in de Nederlandse taal

Wetgeving

Inhoud

I *Besluiten waarvan de publicatie voorwaarde is voor de toepassing*

Verordening (EG) nr. 1020/1999 van de Commissie van 18 mei 1999 tot vaststelling van forfaitaire invoerwaarden voor de bepaling van de invoerprijzen van bepaalde soorten groenten en fruit 1

Verordening (EG) nr. 1021/1999 van de Commissie van 18 mei 1999 tot wijziging van de Verordeningen (EG) nr. 1666/98, (EG) nr. 1667/98, (EG) nr. 1735/98, (EG) nr. 1759/98, (EG) nr. 1760/98 en (EG) nr. 2198/98 inzake de opening van permanente openbare inschrijvingen voor de uitvoer van gerst die in het bezit is van een aantal interventiebureaus 3

Verordening (EG) nr. 1022/1999 van de Commissie van 18 mei 1999 tot wijziging van de Verordeningen (EG) nr. 1123/98 en (EG) nr. 1641/98 inzake de opening van permanente openbare inschrijvingen voor de uitvoer van rogge die in het bezit is van een aantal interventiebureaus 5

Verordening (EG) nr. 1023/1999 van de Commissie van 18 mei 1999 met betrekking tot de openstelling van een permanente openbare inschrijving voor verkoop op de interne markt van 283 000 ton maïs, die in het bezit is van het Franse interventiebureau 7

★ Verordening (EG) nr. 1024/1999 van de Commissie van 18 mei 1999 houdende wijziging van Verordening (EG) nr. 1595/98 tot wijziging van Verordening (EG) nr. 2603/97 houdende uitvoeringsbepalingen voor de invoer van rijst van oorsprong uit de ACS-staten en uit de landen en gebieden overzee (LGO) en tot vaststelling van bepaalde specifieke bepalingen voor de gedeeltelijke terugbetaling van de voor rijst van oorsprong uit de ACS-staten geïnde invoerrechten 8

Verordening (EG) nr. 1025/1999 van de Commissie van 18 mei 1999 tot wijziging van de invoerrechten in de sector granen 9

Commissie

1999/329/EG:

- * **Beschikking van de Commissie van 12 april 1999 inzake een procedure op grond van de artikelen 85 en 86 van het EG-Verdrag en de artikelen 53 en 54 van de EER-Overeenkomst (Zaken nrs. IV/D-1/30.373 — P&I Clubs-IGA en IV/D-1/37.143 — P&I Clubs-pooling-overeenkomst)⁽¹⁾ (*kennisgeving geschied onder nummer C(1999) 221*)** 12

Europese Centrale bank

1999/330/EG:

- * **Besluit van de Europese Centrale bank van 9 juni 1998 inzake de goedkeuring van de arbeidsvoorwaarden voor het personeel van de Europese Centrale Bank, zoals gewijzigd op 31 maart 1999 (*ECB/1998/4*)** 32

1999/331/EG:

- * **Besluit van de Europese Centrale bank van 1 december 1998 inzake het procentuele aandeel van de nationale centrale banken in de verdeelsleutel voor het kapitaal van de Europese Centrale Bank (*ECB/1998/13*)** 33
- * **Reglement van Orde van de Europese Centrale Bank, zoals gewijzigd op 22 april 1999** 34

Rectificaties

- * **Rectificatie van Verordening (EG) nr. 2797/98 van de Raad van 17 december 1998 tot vervanging van de bijlage bij Verordening (EG) nr. 1255/96 houdende tijdelijke schorsing van de autonome rechten van het gemeenschappelijk douanetarief voor bepaalde industrie- en landbouwproducten (PB L 352 van 29.12.1998)** 40
- * **Rectificatie op Verordening (EG) nr. 455/95 van de Commissie van 28 februari 1995 tot wijziging van de Verordeningen (EEG) nr. 1547/87 en (EEG) nr. 1589/87 met betrekking tot de interventieaankopen van boter, en van de Verordeningen (EEG) nr. 2191/81 en (EEG) nr. 570/88 betreffende de toekenning van steun voor de aankoop van boter en de verkoop van boter tegen verlaagde prijs aan bepaalde categorieën consumenten en bedrijven (PB L 46 van 1.3.1995)** 40
- * **Rectificatie van Verordening (EG) nr. 682/1999 van de Commissie van 29 maart 1999 houdende wijziging van Verordening (EG) nr. 2106/98 tot vaststelling van bijzondere maatregelen houdende afwijking van Verordening (EEG) nr. 3665/87 en Verordening (EEG) nr. 3719/88 in de rundvleessector (PB L 86 van 30.3.1999)** 41
- Rectificatie op Verordening (EG) nr. 992/1999 van de Commissie van 10 mei 1999 inzake de levering van granen als voedselhulp (PB L 121 van 11.5.1999) 41
- Rectificatie op Verordening (EG) nr. 1019/1999 van de Commissie van 17 mei 1999 tot wederinvoering van het preferentiële douanerecht bij invoer van veelbloemige anjers (tros) van oorsprong uit Israël (PB L 124 van 18.5.1999) 41

⁽¹⁾ Voor de EER relevante tekst

I

(Besluiten waarvan de publicatie voorwaarde is voor de toepassing)

VERORDENING (EG) Nr. 1020/1999 VAN DE COMMISSIE**van 18 mei 1999****tot vaststelling van forfaitaire invoerwaarden voor de bepaling van de invoerprijzen van bepaalde soorten groenten en fruit**

DE COMMISSIE VAN DE EUROPESE
GEMEENSCHAPPEN,

Gelet op het Verdrag tot oprichting van de Europese
Gemeenschap,

Gelet op Verordening (EG) nr. 3223/94 van de Commissie
van 21 december 1994 houdende uitvoeringsbepalingen
van de invoerregeling voor groenten en fruit ⁽¹⁾, laatstelijk
gewijzigd bij Verordening (EG) nr. 1498/98 ⁽²⁾, en met
name op artikel 4, lid 1,

Overwegende dat in Verordening (EG) nr. 3223/94 op
grond van de multilaterale handelsbesprekingen in het
kader van de Uruguay-Ronde de criteria zijn vastgesteld
aan de hand waarvan de Commissie voor de producten en
de periodes die in de bijlage bij die verordening zijn
vermeld, de forfaitaire waarden bij invoer uit derde landen
vaststelt;

Overwegende dat op grond van de bovenvermelde criteria
de forfaitaire invoerwaarden moeten worden vastgesteld
op de in de bijlage bij deze verordening vermelde niveaus,

HEEFT DE VOLGENDE VERORDENING VASTGESTELD:

Artikel 1

De in artikel 4 van Verordening (EG) nr. 3223/94
bedoelde forfaitaire invoerwaarden worden vastgesteld
zoals aangegeven in de tabel in de bijlage bij deze veror-
dening.

Artikel 2

Deze verordening treedt in werking op 19 mei 1999.

Deze verordening is verbindend in al haar onderdelen en is rechtstreeks toepasselijk in
elke lidstaat.

Gedaan te Brussel, 18 mei 1999.

Voor de Commissie

Franz FISCHLER

Lid van de Commissie

⁽¹⁾ PB L 337 van 24.12.1994, blz. 66.

⁽²⁾ PB L 198 van 15.7.1998, blz. 4.

BIJLAGE

bij de verordening van de Commissie van 18 mei 1999 tot vaststelling van forfaitaire invoerwaarden voor de bepaling van de invoerprijzen van bepaalde soorten groenten en fruit

(in EUR/100 kg)

GN-code	Code derde landen ⁽¹⁾	Forfaitaire invoerwaarde
0702 00 00	052	105,2
	068	92,4
	999	98,8
0707 00 05	052	86,3
	064	41,3
	628	129,4
	999	85,7
0709 90 70	052	54,4
	999	54,4
0805 10 10, 0805 10 30, 0805 10 50	204	45,2
	212	63,8
	600	46,3
	624	48,7
	999	51,0
0805 30 10	388	113,6
	999	113,6
0808 10 20, 0808 10 50, 0808 10 90	388	80,4
	400	103,3
	508	72,8
	512	72,7
	524	77,7
	528	64,4
	804	100,9
999	81,7	

⁽¹⁾ Landennomenclatuur vastgesteld bij Verordening (EG) nr. 2317/97 van de Commissie (PB L 321 van 22.11.1997, blz. 19). De code „999” staat voor „andere oorsprong”.

VERORDENING (EG) Nr. 1021/1999 VAN DE COMMISSIE

van 18 mei 1999

tot wijziging van de Verordeningen (EG) nr. 1666/98, (EG) nr. 1667/98, (EG) nr. 1735/98, (EG) nr. 1759/98, (EG) nr. 1760/98 en (EG) nr. 2198/98 inzake de opening van permanente openbare inschrijvingen voor de uitvoer van gerst die in het bezit is van een aantal interventiebureaus

DE COMMISSIE VAN DE EUROPESE
GEMEENSCHAPPEN,

Gelet op het Verdrag tot oprichting van de Europese
Gemeenschap,

Gelet op Verordening (EEG) nr. 1766/92 van de Raad van
30 juni 1992 houdende een gemeenschappelijke ordening
der markten in de sector granen ⁽¹⁾, laatstelijk gewijzigd
bij Verordening (EG) nr. 923/96 van de Commissie ⁽²⁾, en
met name op artikel 5,

- (1) Overwegende dat in Verordening (EEG) nr. 2131/
93 van de Commissie ⁽³⁾, laatstelijk gewijzigd bij
Verordening (EG) nr. 39/1999 ⁽⁴⁾, de procedures en
de voorwaarden voor de verkoop van granen door
de interventiebureaus zijn vastgesteld;
- (2) Overwegende dat de laatste deelinschrijving van de
openbare inschrijvingen die zijn geopend bij de
Verordeningen (EG) nr. 1666/98 ⁽⁵⁾, laatstelijk
gewijzigd bij Verordening (EG) nr. 631/1999 ⁽⁶⁾,
(EG) nr. 1667/98 ⁽⁷⁾, laatstelijk gewijzigd bij Veror-
dening (EG) nr. 468/1999 ⁽⁸⁾, (EG) nr. 1735/98 ⁽⁹⁾,
laatstelijk gewijzigd bij Verordening (EG) nr. 438/
1999 ⁽¹⁰⁾, (EG) nr. 1759/98 ⁽¹¹⁾, laatstelijk gewijzigd
bij Verordening (EG) nr. 2642/98 ⁽¹²⁾, (EG) nr.
1760/98 ⁽¹³⁾, laatstelijk gewijzigd bij Verordening
(EG) nr. 849/1999 ⁽¹⁴⁾ en (EG) nr. 2198/98 ⁽¹⁵⁾,
laatstelijk gewijzigd bij Verordening (EG) nr. 2694/
98 ⁽¹⁶⁾ van de Commissie, later dient plaats te
vinden;
- (3) Overwegende dat deze openbare inschrijvingen
voor de uitvoer van interventievoorraden bijzonder
zijn in die zin dat zij geopend blijven aan het einde
van het verkoopseizoen dat in juni 1999 afloopt;
dat voor de offertes die tussen 3 en 30 juni 1999
worden gedaan de leveringen pas vanaf 1 juli 1999
mogelijk zijn; dat daarom moet worden afgeweken
van het bepaalde in artikel 16, eerste alinea, van

Verordening (EEG) nr. 2131/93 waarbij wordt voor-
zien in een maximumtermijn van een maand
tussen de aanvaarding van de offerte en de betaling;

- (4) Overwegende dat de in deze verordening vervatte
maatregelen in overeenstemming zijn met het
advies van het Comité van beheer voor granen,

HEEFT DE VOLGENDE VERORDENING VASTGESTELD:

Artikel 1

In de Verordeningen (EG) nr. 1666/98, (EG) nr. 1667/98,
(EG) nr. 1735/98, (EG) nr. 1759/98, (EG) nr. 1760/98 en
2198/98 wordt na artikel 2, lid 1, de volgende zin inge-
voegd:

„Voor offertes die op of na 3 juni 1999 worden gedaan,
kunnen de douaneformaliteiten bij uitvoer evenwel
pas vanaf 1 juli 1999 worden vervuld.”

Artikel 2

Artikel 4, lid 2, van de Verordeningen (EG) nr. 1666/98,
(EG) nr. 1667/98, (EG) nr. 1735/98, (EG) nr. 1759/98, (EG)
nr. 1760/98 en (EG) nr. 2198/98 wordt vervangen door de
volgende tekst:

„2. Offertes die in het kader van deze inschrijving
worden ingediend in de periode van 3 tot en met 30
juni 1999 zijn alleen ontvankelijk als ze vergezeld
gaan van een schriftelijke verbintenis dat de
producten pas op of na 1 juli 1999 worden uitgevoerd.
De offertes mogen niet vergezeld gaan van aanvragen
voor uitvoercertificaten in het kader van artikel 44 van
Verordening (EEG) nr. 3719/88 van de Commissie ^(*).

^(*) PB L 331 van 2.12.1988, blz. 1.”

Artikel 3

Artikel 5, lid 3, van de Verordeningen (EG) nr. 1666/98,
(EG) nr. 1667/98, (EG) nr. 1735/98, (EG) nr. 1759/98, (EG)
nr. 1760/98 en 2198/98 wordt vervangen door de
volgende tekst:

„3. De laatste deelinschrijving loopt af op 30
september 1999 om 9.00 uur (tijd van Brussel).”

⁽¹⁾ PB L 181 van 1.7.1992, blz. 21.

⁽²⁾ PB L 126 van 24.5.1996, blz. 37.

⁽³⁾ PB L 191 van 31.7.1993, blz. 76.

⁽⁴⁾ PB L 5 van 9.1.1999, blz. 64.

⁽⁵⁾ PB L 211 van 29.7.1998, blz. 12.

⁽⁶⁾ PB L 80 van 25.3.1999, blz. 9.

⁽⁷⁾ PB L 211 van 29.7.1998, blz. 17.

⁽⁸⁾ PB L 56 van 4.3.1999, blz. 24.

⁽⁹⁾ PB L 217 van 5.8.1998, blz. 13.

⁽¹⁰⁾ PB L 52 van 27.2.1999, blz. 31.

⁽¹¹⁾ PB L 221 van 8.8.1998, blz. 8.

⁽¹²⁾ PB L 335 van 10.12.1998, blz. 12.

⁽¹³⁾ PB L 221 van 8.8.1998, blz. 13.

⁽¹⁴⁾ PB L 107 van 24.4.1999, blz. 8.

⁽¹⁵⁾ PB L 277 van 14.10.1998, blz. 9.

⁽¹⁶⁾ PB L 338 van 15.12.1998, blz. 10.

Artikel 4

In de Verordeningen (EG) nr. 1666/98, (EG) nr. 1667/98, (EG) nr. 1735/98, (EG) nr. 1759/98, (EG) nr. 1760/98 en 2198/98 wordt het volgende artikel ingevoegd:

„Artikel 5 bis

Voor in de periode van 3 tot en met 30 juni 1999 ingediende offertes gelden de volgende bepalingen:

- in afwijking van het bepaalde in artikel 16, eerste alinea, van Verordening (EEG) nr. 2131/93 moet het graan uiterlijk op 31 juli 1999 worden betaald;
- in afwijking van het bepaalde in artikel 16, derde alinea, van Verordening (EEG) nr. 2131/93 moet voor uitvoer de prijs worden betaald die in de offerte is vermeld.”.

Deze verordening is verbindend in al haar onderdelen en is rechtstreeks toepasselijk in elke lidstaat.

Gedaan te Brussel, 18 mei 1999.

Artikel 5

In de Verordeningen (EG) nr. 1666/98, (EG) nr. 1667/98, (EG) nr. 1735/98, (EG) nr. 1759/98, (EG) nr. 1760/98 en 2198/98 wordt het volgende artikel ingevoegd:

„Artikel 5 ter

Onverminderd het bepaalde in artikel 17, lid 3, van Verordening (EEG) nr. 2131/93 wordt voor de in de periode van 3 tot en met 30 juni 1999 aangevraagde certificaten de in artikel 17, lid 2, tweede streepje, van voornoemde verordening bedoelde zekerheid pas vrijgegeven wanneer het bewijs is geleverd dat de douaneformaliteiten bij uitvoer op of na 1 juli 1999 zijn vervuld.”.

Artikel 6

Deze verordening treedt in werking op de dag van haar bekendmaking in het *Publicatieblad van de Europese Gemeenschappen*.

Voor de Commissie

Franz FISCHLER

Lid van de Commissie

VERORDENING (EG) Nr. 1022/1999 VAN DE COMMISSIE

van 18 mei 1999

tot wijziging van de Verordeningen (EG) nr. 1123/98 en (EG) nr. 1641/98 inzake de opening van permanente openbare inschrijvingen voor de uitvoer van rogge die in het bezit is van een aantal interventiebureaus

DE COMMISSIE VAN DE EUROPESE
GEMEENSCHAPPEN,

HEEFT DE VOLGENDE VERORDENING VASTGESTELD:

Gelet op het Verdrag tot oprichting van de Europese
Gemeenschap,

Artikel 1

In de Verordeningen (EG) nr. 1123/98 en (EG) nr. 1641/98 wordt na artikel 2, lid 1, de volgende zin ingevoegd:

Gelet op Verordening (EEG) nr. 1766/92 van de Raad van 30 juni 1992 houdende een gemeenschappelijke ordening der markten in de sector granen ⁽¹⁾, laatstelijk gewijzigd bij Verordening (EG) nr. 923/96 van de Commissie ⁽²⁾, en met name op artikel 5,

„Voor offertes die op of na 3 juni 1999 worden gedaan, kunnen de douaneformaliteiten bij uitvoer evenwel pas vanaf 1 juli 1999 worden vervuld.”

Artikel 2

(1) Overwegende dat in Verordening (EEG) nr. 2131/93 van de Commissie ⁽³⁾, laatstelijk gewijzigd bij Verordening (EG) nr. 39/1999 ⁽⁴⁾, de procedures en de voorwaarden voor de verkoop van granen door de interventiebureaus zijn vastgesteld;

Artikel 4, lid 2, van de Verordeningen (EG) nr. 1123/98 en (EG) nr. 1641/98 wordt vervangen door de volgende tekst:

(2) Overwegende dat de laatste deelinschrijving van de openbare inschrijvingen die zijn geopend bij de Verordeningen (EG) nr. 1123/98 ⁽⁵⁾, laatstelijk gewijzigd bij Verordening (EG) nr. 2043/98 ⁽⁶⁾, en 1641/98 ⁽⁷⁾, laatstelijk gewijzigd bij Verordening (EG) nr. 492/1999 ⁽⁸⁾ van de Commissie, later dient plaats te vinden;

„2. Offertes die in het kader van deze inschrijving worden ingediend in de periode van 3 tot en met 30 juni 1999 zijn alleen ontvankelijk als ze vergezeld gaan van een schriftelijke verbintenis dat de producten pas op of na 1 juli 1999 worden uitgevoerd. De offertes mogen niet vergezeld gaan van aanvragen voor uitvoercertificaten in het kader van artikel 44, van Verordening (EEG) nr. 3719/88 van de Commissie ^(*).

(*) PB L 331 van 2.12.1988, blz. 1.”

(3) Overwegende dat deze openbare inschrijvingen voor de uitvoer van interventievoorraden bijzonder zijn in die zin dat zij geopend blijven aan het einde van het verkoopseizoen dat in juni 1999 afloopt; dat voor de offertes die tussen 3 en 30 juni 1999 worden gedaan de leveringen pas vanaf 1 juli 1999 mogelijk zijn; dat daarom moet worden afgeweken van het bepaalde in artikel 16, eerste alinea, van Verordening (EEG) nr. 2131/93 waarbij wordt voorzien in een maximumtermijn van een maand tussen de aanvaarding van de offerte en de betaling;

Artikel 3

Artikel 5, lid 3, van de Verordeningen (EG) nr. 1123/98 en (EG) nr. 1641/98 wordt vervangen door de volgende tekst:

„3. De laatste deelinschrijving loopt af op 30 september 1999 om 9.00 uur (tijd van Brussel).”

(4) Overwegende dat de in deze verordening vervatte maatregelen in overeenstemming zijn met het advies van het Comité van beheer voor granen,

Artikel 4

In de Verordeningen (EG) nr. 1123/98 en (EG) nr. 1641/98 wordt het volgende artikel ingevoegd:

„*Artikel 5 bis*

Voor in de periode van 3 tot en met 30 juni 1999 ingediende offertes gelden de volgende bepalingen:

⁽¹⁾ PB L 181 van 1.7.1992, blz. 21.

⁽²⁾ PB L 126 van 24.5.1996, blz. 37.

⁽³⁾ PB L 191 van 31.7.1993, blz. 76.

⁽⁴⁾ PB L 5 van 9.1.1999, blz. 64.

⁽⁵⁾ PB L 157 van 30.5.1998, blz. 74.

⁽⁶⁾ PB L 263 van 26.9.1998, blz. 15.

⁽⁷⁾ PB L 210 van 28.7.1998, blz. 43.

⁽⁸⁾ PB L 59 van 6.3.1999, blz. 13.

- in afwijking van het bepaalde in artikel 16, eerste alinea, van Verordening (EEG) nr. 2131/93 moet het graan uiterlijk op 31 juli 1999 worden betaald;
- in afwijking van het bepaalde in artikel 16, derde alinea, van Verordening (EEG) nr. 2131/93 moet voor uitvoer de prijs worden betaald die in de offerte is vermeld.”.

Artikel 5

In de Verordeningen (EG) nr. 1123/98 en (EG) nr. 1641/98 wordt het volgende artikel ingevoegd:

Deze verordening is verbindend in al haar onderdelen en is rechtstreeks toepasselijk in elke lidstaat.

Gedaan te Brussel, 18 mei 1999.

„Artikel 5 ter

Onverminderd het bepaalde in artikel 17, lid 3, van Verordening (EEG) nr. 2131/93 wordt voor de in de periode van 3 tot en met 30 juni 1999 aangevraagde certificaten de in artikel 17, lid 2, tweede streepje, van voornoemde verordening bedoelde zekerheid pas vrijgegeven wanneer het bewijs is geleverd dat de douaneformaliteiten bij uitvoer op of na 1 juli 1999 zijn vervuld.”.

Artikel 6

Deze verordening treedt in werking op 19 mei 1999.

Voor de Commissie

Franz FISCHLER

Lid van de Commissie

VERORDENING (EG) Nr. 1023/1999 VAN DE COMMISSIE
van 18 mei 1999

met betrekking tot de openstelling van een permanente openbare inschrijving voor verkoop op de interne markt van 283 000 ton maïs, die in het bezit is van het Franse interventiebureau

DE COMMISSIE VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN,

Gelet op het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap,

Gelet op Verordening (EEG) nr. 1766/92 van de Raad van 30 juni 1992 houdende een gemeenschappelijke ordening der markten in de sector granen ⁽¹⁾, laatstelijk gewijzigd bij Verordening (EG) nr. 923/96 van de Commissie ⁽²⁾, en met name op artikel 5,

- (1) Overwegende dat bij Verordening (EEG) nr. 2131/93 van de Commissie ⁽³⁾, laatstelijk gewijzigd bij Verordening (EG) nr. 39/1999 ⁽⁴⁾, de procedure en de voorschriften voor de verkoop van graan door de interventiebureaus zijn vastgesteld;
- (2) Overwegende dat het in het licht van de huidige marktsituatie nuttig is een permanente openbare inschrijving open te stellen voor de verkoop op de interne markt van 283 000 ton maïs, die in het bezit is van het Franse interventiebureau;
- (3) Overwegende dat de in deze verordening vervatte maatregelen in overeenstemming zijn met het advies van het Comité van beheer voor granen,

HEEFT DE VOLGENDE VERORDENING VASTGESTELD:

Artikel 1

Het Franse interventiebureau stelt onder de in Verordening (EEG) nr. 2131/93 vastgestelde voorwaarden een permanente openbare inschrijving open voor verkoop op

de interne markt van 283 000 ton in zijn bezit zijnde maïs.

Artikel 2

1. De uiterste datum voor de indiening van de offertes voor de eerste deelinschrijving wordt vastgesteld op 26 mei 1999.
2. Voor de laatste deelinschrijving verstrijkt de termijn van indiening op 30 juni 1999.
3. De offertes moeten worden ingediend bij het Franse interventiebureau:

Office national interprofessionnel des céréales,
21, avenue Bosquet,
F-75341 Paris Cedex 07
(telex 200490 OFICE F/203662 OFIDM F; telefax (33) 144 18 20 80).

Artikel 3

Het Franse interventiebureau doet de Commissie uiterlijk op de dinsdag van de week volgende op het verstrijken van de termijn voor de indiening van de offertes mededeling van de hoeveelheid en de gemiddelde prijzen van de verschillende verkochte partijen.

Artikel 4

Deze verordening treedt in werking op de dag van haar bekendmaking in het *Publicatieblad van de Europese Gemeenschappen*.

Deze verordening is verbindend in al haar onderdelen en is rechtstreeks toepasselijk in elke lidstaat.

Gedaan te Brussel, 18 mei 1999.

Voor de Commissie

Franz FISCHLER

Lid van de Commissie

⁽¹⁾ PB L 181 van 1.7.1992, blz. 21.

⁽²⁾ PB L 126 van 24.5.1996, blz. 37.

⁽³⁾ PB L 191 van 31.7.1993, blz. 76.

⁽⁴⁾ PB L 5 van 9.1.1999, blz. 64.

VERORDENING (EG) Nr. 1024/1999 VAN DE COMMISSIE
van 18 mei 1999

houdende wijziging van Verordening (EG) nr. 1595/98 tot wijziging van Verordening (EG) nr. 2603/97 houdende uitvoeringsbepalingen voor de invoer van rijst van oorsprong uit de ACS-staten en uit de landen en gebieden overzee (LGO) en tot vaststelling van bepaalde specifieke bepalingen voor de gedeeltelijke terugbetaling van de voor rijst van oorsprong uit de ACS-staten geïnde invoerrechten

DE COMMISSIE VAN DE EUROPESE
GEMEENSCHAPPEN,

Gelet op het Verdrag tot oprichting van de Europese
Gemeenschap,

Gelet op Verordening (EG) nr. 1706/98 van de Raad van
20 juli 1998 tot vaststelling van de regeling voor land-
bouwproducten en door verwerking daarvan verkregen
goederen, van oorsprong uit de staten in Afrika, het Cari-
bische gebied en de Stille Oceaan (de ACS-staten) en tot
intrekking van Verordening (EEG) nr. 715/90⁽¹⁾, en met
name op artikel 30, lid 1,

- (1) Overwegende dat artikel 2, lid 3, onder c), tweede
alinea, van Verordening (EG) nr. 1595/98 van de
Commissie⁽²⁾ voorziet in overlegging van het origi-
neel van een certificaat inzake goederenverkeer
EUR 1 als bewijs dat de douaneautoriteiten van de
ACS-staat van uitvoer een aanvullende uitvoerhef-
fing hebben ontvangen;
- (2) Overwegende dat laatstgenoemde bepaling admini-
stratieve problemen heeft veroorzaakt; dat het
daarom nodig is te bepalen dat het bewijs van
betaling van de aanvullende uitvoerheffing wordt
geleverd door overlegging van een gecertificeerde
kopie van het certificaat EUR 1 in vak 7 waarvan
de nodige vermeldingen zijn aangebracht;
- (3) Overwegende dat de in deze verordening vervatte
maatregelen in overeenstemming zijn met het
advies van het Comité van beheer voor granen,

HEEFT DE VOLGENDE VERORDENING VASTGESTELD:

Artikel 1

Verordening (EG) nr. 1595/98 wordt als volgt gewijzigd:
Artikel 2, lid 3, tweede alinea, onder c) wordt vervangen
door:

Deze verordening is verbindend in al haar onderdelen en is rechtstreeks toepasselijk in
elke lidstaat.

Gedaan te Brussel, 18 mei 1999.

„Dit bewijs wordt geleverd door overlegging van een
door de douaneautoriteiten van het exporterende land
afgegeven gecertificeerde kopie van het certificaat
inzake goederenverkeer EUR 1, in vak 7 waarvan een
van de volgende vermeldingen is aangebracht:

Amount in national currency:

- Tasa complementaria percibida a la exportación
del arroz
- Særavgift, der opkræves ved eksport af ris
- Bei der Ausfuhr von Reis erhobene ergänzende
Abgabe
- Συμπληρωματικός φόρος εισπραχθείς κατά την
εξαγωγή του ρυζιού
- Complementary charge collected on export of rice
- Taxe complémentaire perçue à l'exportation du riz
- Tassa complementare riscossa all'esportazione del
riso
- Bij uitvoer van de rijst opgelegde aanvullende
heffing
- Imposição complementar cobrada na exportação
do arroz
- Riisin viennin yhteydessä perittävä täydentävä
maksu
- Särskild avgift för risexport.

(Signature and official stamp).”

Artikel 2

Deze verordening treedt in werking op de derde dag
volgende op die van haar bekendmaking in het *Publica-
tieblad van de Europese Gemeenschappen*.

Voor de Commissie

Franz FISCHLER

Lid van de Commissie

⁽¹⁾ PB L 215 van 1.8.1998, blz. 12.

⁽²⁾ PB L 208 van 24.7.1998, blz. 21.

VERORDENING (EG) Nr. 1025/1999 VAN DE COMMISSIE
van 18 mei 1999
tot wijziging van de invoerrechten in de sector granen

DE COMMISSIE VAN DE EUROPESE
GEMEENSCHAPPEN,

Gelet op het Verdrag tot oprichting van de Europese
Gemeenschap,

Gelet op Verordening (EEG) nr. 1766/92 van de Raad van
30 juni 1992 houdende een gemeenschappelijke ordening
der markten in de sector granen ⁽¹⁾, laatstelijk gewijzigd
bij Verordening (EG) nr. 923/96 van de Commissie ⁽²⁾,

Gelet op Verordening (EG) nr. 1249/96 van de Commissie
van 28 juni 1996 tot vaststelling van uitvoeringsbepa-
lingen van Verordening (EEG) nr. 1766/92 van de Raad
ten aanzien van de invoerrechten in de sector granen ⁽³⁾,
laatstelijk gewijzigd bij Verordening (EG) nr. 2519/98 ⁽⁴⁾,
en met name op artikel 2, lid 1,

Overwegende dat de invoerrechten in de sector granen
zijn vastgesteld bij Verordening (EG) nr. 1015/1999 van
de Commissie ⁽⁵⁾;

Overwegende dat in artikel 2, lid 1, van Verordening (EG)
nr. 1249/96 is bepaald dat, indien in de loop van een
toepassingsperiode het berekende gemiddelde van de
invoerrechten 5 EUR per ton verschilt van het vastge-
stelde recht, een overeenkomstige aanpassing wordt uitge-
voerd; dat dit verschil zich heeft voorgedaan; dat de in
Verordening (EG) nr. 1015/1999 vastgestelde invoer-
rechten derhalve aangepast moeten worden,

HEEFT DE VOLGENDE VERORDENING VASTGESTELD:

Artikel 1

De bijlagen I en II bij Verordening (EG) nr. 1015/1999
worden vervangen door de bijlagen I en II bij deze veror-
dening.

Artikel 2

Deze verordening treedt in werking op 19 mei 1999.

Deze verordening is verbindend in al haar onderdelen en is rechtstreeks toepasselijk in
elke lidstaat.

Gedaan te Brussel, 18 mei 1999.

Voor de Commissie

Franz FISCHLER

Lid van de Commissie

⁽¹⁾ PB L 181 van 1.7.1992, blz. 21.

⁽²⁾ PB L 126 van 24.5.1996, blz. 37.

⁽³⁾ PB L 161 van 29.6.1996, blz. 125.

⁽⁴⁾ PB L 315 van 25.11.1998, blz. 7.

⁽⁵⁾ PB L 123 van 13.5.1999, blz. 46.

BIJLAGE I

Invoerrechten voor de in artikel 10, lid 2, van Verordening (EEG) nr. 1766/92 bedoelde producten

GN-code	Omschrijving	Invoerrecht bij invoer over land, langs de binnenwateren of over zee vanuit havens aan de Middellandse Zee, de Zwarte Zee of de Oostzee (in EUR/ton)	Invoerrecht bij invoer door de lucht of over zee vanuit andere havens ⁽²⁾ (in EUR/ton)
1001 10 00	Harde tarwe van hoge kwaliteit	46,44	36,44
	van gemiddelde kwaliteit ⁽¹⁾	56,44	46,44
1001 90 91	Zachte tarwe, zaaigoed	55,15	45,15
1001 90 99	Zachte tarwe van hoge kwaliteit, andere dan voor zaaidoeleinden ⁽³⁾	55,15	45,15
	van gemiddelde kwaliteit	89,44	79,44
	van lage kwaliteit	101,12	91,12
1002 00 00	Rogge	104,21	94,21
1003 00 10	Gerst, zaaigoed	104,21	94,21
1003 00 90	Gerst, niet bestemd voor zaaidoeleinden ⁽³⁾	104,21	94,21
1005 10 90	Maïs, zaaigoed, andere dan hybriden	104,25	94,25
1005 90 00	Maïs, andere dan zaaigoed ⁽³⁾	104,25	94,25
1007 00 90	Graansorgho, andere dan hybriden bestemd voor zaaidoeleinden	104,21	94,21

⁽¹⁾ Voor harde (durum)tarwe die niet voldoet aan de in bijlage I van Verordening (EG) nr. 1249/96 bedoelde minimumkwaliteit voor harde tarwe van gemiddelde kwaliteit, geldt het invoerrecht dat is vastgesteld voor zachte tarwe van lage kwaliteit.

⁽²⁾ Voor producten die via de Atlantische Oceaan of het Suezkanaal in de Gemeenschap worden aangevoerd (artikel 2, lid 4, van Verordening (EG) nr. 1249/96) komt de importeur in aanmerking voor een verlaging van het invoerrecht met:

— 3 EUR/ton, als de loshaven aan de Middellandse Zee ligt, of

— 2 EUR/ton, als de loshaven in Ierland, het Verenigd Koninkrijk, Denemarken, Zweden, Finland of aan de Atlantische kust van het Iberisch Schiereiland ligt.

⁽³⁾ De importeur komt in aanmerking voor een forfaitaire verlaging van het invoerrecht met 14 of 8 EUR/ton, als aan de in artikel 2, lid 5, van Verordening (EG) nr. 1249/96 vastgestelde voorwaarden is voldaan.

BIJLAGE II

Berekeningselementen

(periode van 14 mei tot en met 17 mei 1999)

1. Gemiddelden over de twee weken vóór de dag van de vaststelling:

Beursnoteringen	Minneapolis	Kansas-City	Chicago	Chicago	Minneapolis	Minneapolis	Minneapolis
Product (eiwitgehalte bij 12 % vocht)	HRS2. 14 %	HRW2. 11,5 %	SRW2	YC3	HAD2	van gemiddelde kwaliteit (*)	US barley 2
Notering (EUR/ton)	112,58	95,78	88,88	80,52	134,40 (**)	124,40 (**)	76,63 (**)
Golf-premie (EUR/ton)	—	8,21	3,42	8,66	—	—	—
Grote-Merenpremie (EUR/ton)	12,81	—	—	—	—	—	—

(*) Een korting („discount”) van 10 EUR per ton (artikel 4, lid 1, van Verordening (EG) nr. 1249/96).

(**) Fob Duluth.

2. Vrachttarieven/kosten: Golf van Mexico — Rotterdam: 12,16 EUR/ton; Grote Meren — Rotterdam: 25,05 EUR/ton.

3. Subsidies bedoeld in artikel 4, lid 2, derde alinea, van Verordening (EG) nr. 1249/96 : 0,00 EUR/ton (HRW2)
: 0,00 EUR/ton (SRW2).

II

(Besluiten waarvan de publicatie niet voorwaarde is voor de toepassing)

COMMISSIE

BESCHIKKING VAN DE COMMISSIE

van 12 april 1999

inzake een procedure op grond van de artikelen 85 en 86 van het EG-Verdrag en de artikelen 53 en 54 van de EER-Overeenkomst

(Zaken nrs. IV/D-1/30.373 — P&I Clubs-IGA en IV/D-1/37.143 — P&I Clubs-pooling-overeenkomst)

(kennisgeving geschied onder nummer C(1999) 221)

(Slechts de tekst in de Engelse taal is authentiek)

(Voor de EER relevante tekst)

(1999/329/EG)

DE COMMISSIE VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN,

Gelet op het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap,

Gelet op de Overeenkomst betreffende de Europese Economische Ruimte,

Gelet op Verordening nr. 17 van 6 februari 1962, eerste verordening over de toepassing van de artikelen 85 en 86 van het Verdrag⁽¹⁾, laatstelijk gewijzigd bij de Akte van Toetreding van Oostenrijk, Finland en Zweden, inzonderheid op de artikelen 6 en 8,

Gezien de formele aanmeldingen overeenkomstig artikel 4 van Verordening nr. 17 op 18 juni 1981 en 27 juli 1984 met het oog op een negatieve verklaring en/of vrijstelling van de International Group Agreement, het verzoek van 20 februari 1995 om verlenging van de op 16 december 1985 verleende vrijstelling en de formele aanmeldingen met het oog op vrijstelling van 7 juli 1998 van International Group Pooling Agreement en van 21 oktober 1998 van International Group Agreement,

Gezien de bekendmakingen overeenkomstig artikel 19, lid 3, van Verordening nr. 17 op 14 augustus 1998⁽²⁾ betreffende de International Group Pooling Agreement

en van 21 oktober 1998⁽³⁾ betreffende de International Group Agreement,

Na raadpleging van het Adviescomité voor mededingingsregelingen en economische machtsposities,

Overwegende hetgeen volgt:

A. DE FEITEN

1. INLEIDING

- (1) Deze zaak betreft de verenigbaarheid met de mededingingsregels van het EG-Verdrag en de EER-Overeenkomst van twee binnen de International Group of P&I Clubs, hierna ook „IG” genoemd, gesloten overeenkomsten namelijk de International Group Pooling Agreement, hierna „pooling-overeenkomst” genoemd en de International Group Agreement, hierna ook „IGA” genoemd.
- (2) De IGA was oorspronkelijk in 1981 bij de Commissie aangemeld. De Commissie verleende daarop aan de groep een formele vrijstelling voor een periode van tien jaar. Deze liep in februari 1995 af en de IG diende een verzoek in tot verlenging van de vrijstelling.
- (3) In juni 1997 richtte de Commissie een mededeling van punten van bezwaar tot de IG, op grond van de overweging dat zowel de pooling-overeenkomst als

⁽¹⁾ PB 13 van 21.2.1962, blz. 204/62.

⁽²⁾ PB C 256 van 14.8.1998, blz. 2.

⁽³⁾ PB C 322 van 21.10.1998, blz. 31.

de IGA in strijd waren met de mededingingsregels van het EG-Verdrag. Aan deze mededeling van punten van bezwaar was een klacht tegen de pooling-overeenkomst voorafgegaan van de Greek Shipping Co-operation Committee (GSCC), een te Londen gevestigde scheepvaartorganisatie die zaken behartigt in verband met schepen die in laatste instantie in Griekse handen zijn.

- (4) Na de mededeling van de punten van bezwaar besloot de IG haar overeenkomsten te wijzigen om aan de mededingingsregels van de Gemeenschap en van de EER te voldoen. In juli 1998 meldde zij een gemeenschappelijke versie van de pooling-overeenkomst aan, en in oktober 1998 van de IGA. Zij zullen in werking treden in februari 1999.

2. DE PARTIJEN

- (5) De Protection & Indemnity Clubs (P&I Clubs) zijn onderlinge verenigingen zonder winstoogmerk, die aan hun leden, de reders, aansprakelijkheidsverzekeringen aanbieden. Elk van de P&I Clubs wordt geleid door een raad van bestuur, die de leden vertegenwoordigt, maar het dagelijkse bestuur is in handen van beroepsbestuurders, die door de raad van bestuur zijn in aangesteld.
- (6) De Internationale Groep (IG) van P&I Clubs is een wereldwijde vereniging van P&I Clubs. Negentien P&I Clubs zijn er lid van (zeven uit het Verenigd Koninkrijk, vier uit Bermuda, drie uit Luxemburg, twee uit Noorwegen, één uit de Verenigde Staten, één uit Japan en één uit Zweden).

3. DE MARKT VOOR AANSPRAKELIJKHEIDS-VERZEKERINGEN

- (7) Rechtstreekse zeeverzekering kan in twee grote categorieën worden onderverdeeld: de eerste betreft de verzekering van de risico's van schade aan de schepen (casco, machines enz.), welke gewoonlijk wordt ondergebracht commerciële verzekeraars. De tweede wordt Protection & Indemnity (P&I) verzekering genoemd en dekt contractuele aansprakelijkheid en aansprakelijkheid jegens derden; deze risico's worden traditioneel verzekerd door onderlinge redersverenigingen, de P&I Clubs.
- (8) Protection & Indemnity is een algemeen concept dat de verzekering behelst van verschillende soorten risico's: lichamelijke schade of overlijden van bemanningsleden, passagiers en derden; schade aan schepen ten gevolge van aanvaringen; andere schade aan eigendommen van derden (zoals haveninstallaties); vervuiling; schade aan vracht en andere kosten (zoals bergingskosten). De meeste

P&I-verzekeraars bieden in een enkel contract dekking voor al deze risico's.

- (9) Ongeveer 89 % van de mondiale tonnenmaat en bijna 100 % van de Europese tonnenmaat is verzekerd door de P&I Clubs die lid zijn van de IG. Op dit ogenblik bieden zij dekking voor een bedrag van ongeveer 3,9 miljard EUR (4,25 miljard USD).
- (10) De mondiale marktaandelen van de afzonderlijke P&I Clubs van de IG variëren van 16,3 % (UK Mutual) tot minder dan 1 % (American Club). In de onderstaande tabel worden voor elk van de P&I Clubs de verzekerde tonnenmaat en het marktaandeel in het verzekeringsjaar 1998/1999 weergegeven (¹).

P&I Club	Verzekerde tonnenmaat (in miljoen brt)	Marktaandeel (%)
American	5,3	0,98
Britannia	58,6	10,78
Gard	52,9	9,73
Japan Club	41,7	7,67
Liverpool & London	6,5	1,2
London	25,9	4,77
North of England	21,8	4,01
Skuld	42,5	7,82
SMP	6,9	1,27
Standard	29,5	5,43
Steamship Mutual	52,8	9,72
Swedish Club	11	2,02
UK Mutual	88,8	16,34
West of England	39,5	7,27
Totaal IG	483,7	89

- (11) De resterende tonnenmaat wordt verzekerd door kleine onafhankelijke onderlinge P&I-verenigingen of door commerciële zeeverzekeraars, of is in het geheel niet tegen P&I-risico's verzekerd. Onafhankelijke onderlinge P&I-verenigingen concentreren zich doorgaans op specifieke types schepen, zoals vrachtschepen voor droge lading, kust- of vissersvaartuigen en bieden een laag niveau van P&I-dekking. De grootste van deze verzekeraars zijn de Ocean Marine onderlinge verenigingen.
- (12) Sommige P&I Clubs die lid zijn van de IG, bieden onafhankelijk verzekeringen aan voor specifieke types schepen. Shipowners Mutual Protection, bijvoorbeeld, bracht in 1996 alle vissersvaartuigen buiten de IG-regelingen en biedt voor deze schepen thans dekking tot 500 miljoen USD.

(¹) De tabel geeft geconsolideerde bedragen voor Standard (Londen, Europa en Bermuda), Steamship Mutual (Londen, Europa en Bermuda) en Skuld (Noorwegen en Bermuda).

- (13) Sommige commerciële verzekeraars, zoals Lloyds Syndicates, Southern Seas (Chubb Insurance), Terra Nova en HIH, bieden eveneens rechtstreekse P&I-verzekeringen aan. Hun marktaandeel is momenteel verwaarloosbaar.

4. DE OVEREENKOMSTEN

4.1. De pooling-overeenkomst

- (14) De pooling-overeenkomst is in wezen een overeenkomst voor het omslaan van schadevorderingen over onderlinge verenigingen. Het doel ervan is, schadevorderingen op één club boven een bepaald bedrag evenredig over alle P&I Clubs te verdelen. De oorspronkelijke overeenkomst werd in 1899 gesloten tussen zes in het Verenigd Koninkrijk gevestigde P&I Clubs. Sindsdien is zij herhaaldelijk gewijzigd en zijn nieuwe clubs toetreden.
- (15) Slechts achttien P&I Clubs zijn bij de pooling-overeenkomst aangesloten. Het overblijvende lid van de IG, SMP (met zetel in Luxemburg), neemt er indirect aan deel, doordat het herverzekerd is door een van de andere clubs.

4.1.1. *De overeenkomst voor het omslaan van schadevorderingen*

- (16) De overeenkomst voor het omslaan van schadevorderingen voorziet in verschillende tranches van dekking.
- a) De eerste 4,57 miljoen EUR (5 miljoen USD) van elke vordering komt ten laste van de club waarvan het lid de schade heeft veroorzaakt. Dit staat bekend als de „franchise” van de club. De meeste vorderingen op de clubs vallen geheel binnen deze tranche (99 % in aantal en 82 % in waarde voor de periode 1985-1995).
- b) Het bedrag van een vordering boven 4,57 miljoen EUR (5 miljoen USD) tot 27,42 miljoen EUR (30 miljoen USD) wordt overeenkomstig de pooling-overeenkomst omgeslagen over de clubs. Van 1985 tot 1995 vielen ongeveer 20 vorderingen per jaar binnen deze tranche.
- c) Het bedrag van een vordering boven 27,42 miljoen EUR (30 miljoen USD) tot 1,8 miljard EUR (2 miljard USD) wordt gedekt door het algemene herverzekeringscontract van de groep voor grote verliezen (General Excess Loss Reinsurance Contract), dat door de clubs collectief is

gesloten met commerciële verzekeraars. Slechts een of twee vorderingen per jaar vallen binnen deze tranche.

- d) Het bedrag van een vordering boven het bedrag van de herverzekering voor grote verliezen tot ongeveer 3,9 miljard EUR (4,25 miljard USD) wordt overeenkomstig de pooling-overeenkomst opnieuw over de clubs omgeslagen. Dit staat bekend als de „overspill”. Tot dusver heeft een vordering nog nooit deze tranche bereikt.
- (17) De omschrijving „tot ongeveer” 3,9 miljard EUR (4,25 miljard USD) voor het maximum van de overspill behoeft wellicht enige toelichting. Dit maximum is inderdaad geen vast bedrag. Wanneer zich een „overspill”-vordering voordoet, moet elk lid maximaal 2,5 % bijdragen van de maximale schadevergoeding die het zou moeten betalen op grond van artikel 6, lid 1, onder b), van de Internationale Overeenkomst van 1976 inzake beperking van aansprakelijkheid voor maritieme vorderingen (artikel 14.2 van de pooling-overeenkomst). Dit artikel stelt een aantal maximumbedragen vast voor de vergoeding door een reder bij een enkele ramp. Deze bedragen zijn gebaseerd op de tonnenmaat van het betrokken schip⁽¹⁾. Het bedrag van 3,9 miljard EUR (4,25 miljard USD) wordt bereikt door optelling van 2,5 % van de maximale aansprakelijkheidsbedragen voor elk van de schepen die door de bij pooling-overeenkomst aangesloten P&I Clubs zijn verzekerd.
- (18) In de franchise-tranche wordt, zoals gezegd, de gehele schade vergoed door de club waarvan het lid de schade heeft veroorzaakt. In de andere tranches worden de vorderingen over de clubs omgeslagen volgens telkens verschillende regels.
- a) Tussen 4,57 miljoen EUR (5 miljoen USD) en 27,42 miljoen EUR (30 miljoen USD) worden de vorderingen omgeslagen overeenkomstig het aandeel van elke club in het totale aantal vorderingen, de totale verzekerde tonnenmaat en het totale bedrag aan bijdrage-opvragingen (vaste en aanvullende). Elk van deze drie factoren is bepalend voor 1/3 van het uiteindelijke percentage (daarom wordt deze methode ook de „1/3 formule” genoemd). Op deze formule worden echter twee correcties toegepast. Ten eerste is er een correctie op grond van de verhouding tussen schade en de betaalde premies, waarbij er rekening mee wordt gehouden of de betrokken club in het verleden meer of minder bijdragen heeft ontvangen dan zij aan de andere leden daadwerkelijk heeft bijgedragen. Ten tweede wordt aan de club waartegen een vordering tussen 18,3 miljoen EUR (20 miljoen USD) en 27,42 miljoen EUR (30 miljoen USD) wordt gericht, een boete van 20 % opgelegd (artikel 10.1 en aanhangsel VI van de pooling-overeenkomst).

⁽¹⁾ Artikel 6, lid 1, onder b), bevat een tabel, waarin de bedragen variëren van 50 000 USD voor een schip van 500 bruto registerton tot 5,5 miljoen USD voor een schip van 170 000 bruto registerton.

- b) De kosten van het algemene herverzekeringscontract van de groep voor grote verliezen worden over de clubs omgeslagen in verhouding tot de door elke club verzekerde tonnenmaat. Het te betalen tarief per ton hangt evenwel af van het type schepen. Voor schepen die in het verleden aanleiding hebben gegeven tot vorderingen die dit niveau bereiken, geldt een hoger tarief per ton. Concreet hebben tankers aanleiding gegeven tot 80 % van de vorderingen die dit niveau hebben bereikt; daarom liggen hun tarieven per ton veel hoger.
- c) Een „overspill”-vordering zou over de clubs worden omgeslagen in verhouding tot hetgeen de clublimiet van elke club afzonderlijk bijdraagt tot het totaal van alle clublimieten, dat volgens de in overweging 17 uiteengezette methode wordt berekend.
- (19) In gevallen van „overspill”-vorderingen is elke club hoe dan ook gerechtigd van haar bijdrage de bedragen af te trekken die bij haar leden niet „economisch inbaar” zijn (artikel 14.3 van de pooling-overeenkomst). Een comité van deskundigen zal in geval van meningsverschil tussen de clubs vaststellen welke bedragen niet „economisch inbaar” zijn (artikel 15 van de pooling-overeenkomst). Deze bepaling beperkt de mate waarin de clubs voor een vordering kunnen worden aangesproken en voorkomt dat clubs sommen moeten betalen die zij nooit volledig kunnen innen.
- 4.1.2. *Het gemeenschappelijke minimumdekkingsniveau***
- (20) Zoals uiteengezet (zie punt 16), zijn alle leden van de P&I Clubs die aan de pooling deelnemen, verplicht bij te dragen om vorderingen tot ongeveer 3,9 miljard EUR (4,25 miljard USD) te kunnen omslaan.
- (21) Vóór 20 februari 1998 was dit bedrag vastgesteld op ongeveer 16,5 miljard EUR (18 miljard USD), dat wil zeggen 20 % van de maximumschadevergoeding overeenkomstig de Internationale Overeenkomst van 1976 inzake beperking van aansprakelijkheid voor maritieme vorderingen. In de mededeling van punten van bezwaar heeft de Commissie het standpunt ingenomen dat dit hoge minimumdekkingsniveau in strijd was met artikel 85, omdat het clubs ervan weerhield te concurreren door lagere dekkingsniveaus dan ongeveer 16,5 miljard EUR (18 miljard USD) aan te bieden, waarnaar een aanzienlijke vraag bestond. De Commissie beschouwde deze overeenkomst betreffende een hoog gemeenschappelijk dekkingsniveau tevens als een misbruik van de collectieve machtspositie van de P&I Clubs, dat erin bestond dat de op de verzekeringsmarkt beschikbare keuze van dekkingsniveau ten nadele van de consument werd beperkt.
- (22) Naar aanleiding van de mededeling van punten van bezwaar zijn de IG-clubs overeengekomen het gemeenschappelijke minimumdekkingsniveau te verlagen van ongeveer 16,5 miljard EUR (18 miljard USD) tot 3,9 miljard EUR (4,25 miljard USD).
- (23) De IG heeft voorts een wijziging in de pooling-overeenkomst aangemeld, die verduidelijkt dat het de P&I Clubs vrij staat buiten de pooling-overeenkomst om, hogere dekkingsniveaus aan te bieden dan het gemeenschappelijke minimumdekkingsniveau en aldus door het aanbieden van die niveaus onderling te concurreren (wijziging van artikel 5 van aanhangsel III van de pooling-overeenkomst). Het staat de clubs tevens vrij buiten de pooling-overeenkomst om, individueel lagere dekkingniveaus aan te bieden.
- 4.1.3. *Goedkeuring van de clubvoorwaarden***
- (24) De pooling-overeenkomst bevat ook een aantal bepalingen die geen betrekking hebben op de methode om schadevorderingen over de P&I Clubs om te slaan, maar die er toch rechtstreeks verband mee houden. De verzekeringspolissen („voorwaarden”) van elke club dienen te worden goedgekeurd door de andere leden van de pooling-overeenkomst (artikel 16 van de pooling-overeenkomst). In feite kan drievierde van de P&I Clubs besluiten de voordelen van de pooling te onthouden aan P&I Clubs waarvan de voorwaarden en de boekhoudkundige methoden niet door hen zijn goedgekeurd.
- 4.1.4. *Regels inzake herverzekering***
- (25) De pooling-overeenkomst bevat tevens de regels die een club in acht moet nemen die aan een derde — onderlinge dan wel commerciële — verzekeraar een herverzekering wil aanbieden.
- (26) Oorspronkelijk bevatte de pooling-overeenkomst alleen objectieve voorwaarden waaraan onderlinge verzekeraars moesten voldoen aan wie de P&I Clubs herverzekering wilden aanbieden. Over voorwaarden voor commerciële verzekeraars werd niets gezegd. Dit zou het de IG mogelijk hebben gemaakt te discrimineren tussen commerciële verzekeraars, door slechts aan sommige van hen herverzekering aan te bieden. Daarenboven bevatte de pooling-overeenkomst geen procedurevoorschriften om ervoor te zorgen dat de P&I Clubs aan de voor onderlinge verzekeraars vastgestelde objectieve voorwaarden zouden voldoen. Daarom heeft de Commissie in de mededeling van punten van bezwaar het standpunt ingenomen, dat in de pooling-overeenkomst objectieve criteria en geschikte procedures ontbraken volgens welke een club aan een derde verzekeraar herverzekering kon aanbieden. Dit vormde een inbreuk op artikel 86 van het EG-Verdrag.

(27) De IG heeft wijzigingen in de desbetreffende regels aangemeld (wijzigingen in aanhangsel X van de pooling-overeenkomst). De voorgestelde wijzigingen houden in, dat elke club die herverzekering aan een derde verzekeraar wil aanbieden, een aanvraag bij de IG moet indienen. De partijen bij de pooling-overeenkomst moeten dan nagaan of de derde verzekeraar aan bepaalde voorwaarden voldoet. Sommige van die voorwaarden zijn algemeen en sommige gelden specifiek voor onderlinge dan wel commerciële verzekeraars. De algemene voorwaarden houden in, dat de verzekeraar financieel gezond moet zijn, dat de door hem geboden P&I-dekking vergelijkbaar moet zijn met die welke door de P&I Clubs wordt geboden en dat hij een billijke bijdrage moet leveren aan schadevorderingen op de pool en aan de premies voor het herverzekeringscontract voor grote verliezen. Wanneer het een onderlinge maatschappij betreft (die niet wordt begunstigd door wetten in zijn land, die reders in dat land in hun vrije keuze van verzekeraar beperken), moet de verzekeraar daarenboven werken als een echte onderlinge, zonder winsttoegmerk, moeten zijn ervaring en beleid inzake de behandeling van schadevorderingen verenigbaar zijn met die van de P&I Clubs en moet hij zich houden aan de regels van de IGA. Wanneer het een commerciële verzekeraar betreft (die wordt begunstigd door wetten in zijn land, die de vrije keuze van verzekeraar voor reders in dat land beperken), moet de club die als herverzekeraar optreedt verantwoordelijk zijn voor de afhandeling van de schadevorderingen en voor de vaststelling, namens de verzekeraar, van de premies voor de reders op een onderlinge-verzekeringbasis.

(28) Wat de procedure betreft, dient een subcommissie van de IG binnen 30 dagen na ontvangst van alle relevante informatie een aanbeveling te doen omtrent de aanvraag (de termijn kan tijdens de vernieuwingsperiode worden verlengd met nog eens 30 dagen). De clubs stemmen vervolgens op basis van de aanbeveling. Indien de beslissing ongunstig is, moet de verzekeraar aan wie de herverzekering wordt geweigerd daarvan binnen tien dagen na de stemming schriftelijk in kennis worden gesteld, met opgaaf van de redenen voor de weigering. De verzekeraar kan tegen die weigering in beroep gaan. Het beroep wordt behandeld door drie scheidsrechters, die zich erover uitspreken of de clubs de genoemde voorwaarden op een redelijke wijze hebben toegepast. De partijen wijzen binnen veertien dagen na de indiening van het verzoek tot arbitrage elk één scheidsrechter aan. De derde wordt door deze beiden aangewezen binnen tien dagen na hun eigen aanstelling; het moet een ervaren jurist zijn, gespecialiseerd in handels- en verzekeringszaken. De scheidsrechters stellen hun eigen procedures vast en behandelen de zaak met bekwaame spoed. Zij geven een schriftelijke, met redenen omklede beslissing. Hun beslissing is bindend.

4.2. De International Group Agreement (IGA)

(29) Oorspronkelijk was de IGA een herenakkoord tussen de clubs, dat ten doel had een aantal regels vast te stellen omtrent de wijze waarop aan een reder die reeds lid was van een andere club, een offerte voor P&I-dekking kon worden gedaan. In het begin van de jaren tachtig werd de IGA een schriftelijke overeenkomst tussen alle leden van de IG. In deze overeenkomst zijn regels vastgelegd waaraan de partijen bij de pooling-overeenkomst zich moeten houden. De hoofdkenmerken ervan worden in de overwegingen 30-40 beschreven.

4.2.1. De procedure voor offertes

(30) De IGA beperkt de vrijheid van de P&I Clubs aan reders voor die bij andere clubs verzekerde schepen, tarieven aan te bieden om hen als klant te winnen. Het premietarief is de bijdrage die voor een schip wordt betaald ter dekking van de diverse kosten van de schuldvorderingen die door de P&I Club die het schip verzekert, worden gedragen, dat wil zeggen de kosten van schadevorderingen beneden het franchiseniveau die de club moet betalen, de kosten van vorderingen die op grond van de pooling-overeenkomst met andere clubs moeten worden gedeeld, de kosten van herverzekering en, in sommige gevallen, een specifieke vergoeding voor de beheerskosten van de club. Deze bijdrage wordt bij de aanvang van het polisjaar begroot en wordt doorgaans in termijnen betaald: bij het begin van het polisjaar betaalt de reder voor ieder schip een eerste bijdrage (bijdragevoorschot). De reder moet later (doorgaans drie jaar later) verdere bedragen (aanvullende bijdragen) betalen, wanneer de in totaal door de club te betalen schadevergoedingen, beheerskosten en beleggingsopbrengsten voor dat jaar bekend zijn.

(31) De IGA schrijft voor, dat wanneer een offerte wordt gedaan om een schip met ingang van de eerstvolgende 20 februari te verzekeren (het polisjaar neemt een aanvang op 20 februari en elke overgang van de ene naar de andere club gaat daarom steeds op die datum in), een club nooit een lager tarief mag opgeven dan het tarief dat door de club waarbij het schip op dat ogenblik verzekerd is (de „holding club”), wordt berekend, tenzij een door de nieuwe club bijeengeroepen commissie van deskundigen het tarief van de holding club onredelijk hoog acht. De commissie bestaat uit drie leden: één voor elke rechtstreeks betrokken club en een onafhankelijke deskundige die door de IG wordt aangewezen.

(32) Op verzoek van de Commissie werd in 1985 een nieuwe procedure ingevoerd: een club (de „nieuwe club”) kan een lager tarief opgeven dan het door de holding club toegepaste tarief, indien zij vóór 30 september een bindende overeenkomst met de reder sluit en de holding club daarvan binnen drie dagen in kennis stelt. Ingeval de holding club van oordeel is dat het tarief van de nieuwe club onredelijk laag is, kan zij bij een commissie van deskundigen in beroep gaan.

- (33) In de mededeling van punten van bezwaar van 2 juni 1997 werd het standpunt ingenomen dat deze procedures strijdig waren met artikel 85 van het EG-Verdrag omdat zij de clubs ervan weerhielden onderling te concurreren inzake de premietarieven en niet onmisbaar waren voor de goede werking van de pooling-overeenkomst. De in 1985 ingevoerde nieuwe procedure had de onderlinge concurrentie klaarblijkelijk niet in voldoende mate doen toenemen. In de eerste jaren werden in september weliswaar verscheidene pogingen gedaan offertes te doen voor het verzekeren van schepen, maar slechts in één geval is de procedure daadwerkelijk gebruikt om van de ene naar een andere club over te gaan. De laatste jaren is de procedure geheel in onbruik geraakt⁽¹⁾.
- (34) Thans heeft de IG een wijziging van de procedure voor offertes aangemeld, waarvan de werkingssfeer wordt beperkt. Vanaf 20 februari 1999 zal de procedure voor offertes voor het volgende polisjaar niet langer van toepassing zijn op alle kostenelementen van een P&I Club, zoals thans het geval is, doch slechts op de kosten van de vorderingen en de herverzekering. Dit betekent dat de interne beheerskosten van de club voortaan buiten de procedure voor offertes vallen.
- (35) In de gewijzigde procedure voor offertes blijven de clubs vrij ofwel een specifieke prijs te berekenen voor hun beheerskosten (door deze als een afzonderlijke kostenfactor op te nemen in het aan het begin van het jaar opgegeven tarief), ofwel deze in het algemeen uit hun beleggingsopbrengsten te financieren en later in de aanvullende bijdragen door te berekenen. In beide gevallen is de procedure voor offertes van de IGA van toepassing op het tarief zonder beheerskosten. In het eerste geval stelt de gewijzigde procedure voor offertes een nieuwe club met lagere beheerskosten in staat een lagere prijs op te geven, hetgeen direct zijn weerslag heeft op het niveau van het bijdragevoorschot dat door de reder moet worden betaald. In het tweede geval, wanneer de nieuwe club in haar premietarief geen specifiek bedrag voor beheerskosten opneemt, zal de gewijzigde procedure voor offertes de reders nog steeds ten goede komen, aangezien zij door van club te veranderen zullen kunnen profiteren van eventuele lagere beheerskosten die de nieuwe club naar verwachting zal maken in het polisjaar waarin zij overstappen. De IG verwacht dat de wijziging van de procedure voor offertes in de praktijk in de meeste gevallen zal resulteren in de tweede mogelijkheid, omdat de meeste clubs er de voorkeur aan zullen geven een tarief op te geven waarin geen specifiek bedrag voor beheerskosten is opgenomen.
- (36) De gewijzigde procedure voor offertes zal worden aangevuld met bepalingen die de doorzichtigheid van de hoogte van de beheerskosten van elke P&I Club moeten vergroten. De clubs moeten elk jaar hun gemiddelde uitgavenniveau over vijf jaar berekenen, waarbij het niveau van de beheerskosten wordt uitgedrukt als een percentage van de opgetelde opbrengsten uit premies en uit beleggingen. Dit cijfer moet worden bekendgemaakt in de gepubliceerde jaarstukken van elke club en moet zowel door de nieuwe club als door de holding club worden medegedeeld telkens wanneer een club een offerte doet voor de verzekering van een schip dat bij een andere club is verzekerd.
- (37) Bij de berekening van het gemiddelde uitgavenpercentage worden de beheerskosten en beleggingsopbrengsten bepaald overeenkomstig de toepasselijke communautaire richtlijnen inzake boekhouding, met name Richtlijn 91/674/EEG van de Raad van 19 december 1991 betreffende de jaarrekening en de geconsolideerde jaarrekening van verzekeringsondernemingen⁽²⁾. Onder beheerskosten worden verstaan, alle uitgaven voor de exploitatie van een club (met uitzondering van uitgaven in verband met de afhandeling van schadevorderingen en potentiële vorderingen); zij omvatten commissie- en makelaarslonen, andere acquisitiekosten en afschrijvingen. Onder beleggingsopbrengsten worden verstaan, alle al dan niet gerealiseerde vermogens- en koerswinsten en -verliezen die gedurende het boekjaar zijn gemaakt, na aftrek van de daarmee verband houdende uitgaven.

4.2.2. Offertes voor tankers

- (38) De IGA bevat bijzondere regels voor offertes voor tankers. In de eerste plaats beveelt de IG aan, dat elk jaar een redelijke minimumvoorziening wordt aangelegd voor vorderingen in verband met tankers, die op grond van de pooling-overeenkomst dienen te worden omgeslagen. In de tweede plaats wordt in de IGA uitdrukkelijk voorgeschreven, dat bij offertes voor tankers op eerlijke wijze en in voldoende mate rekening moet worden gehouden met alle relevante kostenfactoren (artikel 6.2) en wordt in een procedure voorzien die het clubs mogelijk maakt acceptatie van verzekering voor een tanker door een andere club voor te leggen aan een commissie van deskundigen. In dat geval beslist de commissie of de club op eerlijke wijze en in voldoende mate met alle relevante kostenfactoren rekening heeft gehouden (artikel 12.4). Een dergelijke voorlegging aan een commissie van deskundigen heeft sinds 1985 slechts eenmaal plaatsgevonden.
- (39) De IG heeft thans een wijziging aangemeld, die ervoor moet zorgen dat deze regel in overeenstemming is met de eerder voorgestelde wijzigingen van de offerteprocedure. Vanaf het begin van het

⁽¹⁾ Gebruik van de „30 september“-procedure: 1986: 8 offertes, geen overgang; 1987: 3 offertes, één overgang; 1988: geen offertes; 1989: geen gegevens beschikbaar; 1990: 13 offertes, geen overgang; 1991: 34 offertes, geen overgang; 1992: 86 offertes, geen overgang; 1993: één offerte, geen overgang; 1994: geen offertes.

⁽²⁾ PB L 374 van 31.12.1991, blz. 7.

volgende boekjaar zal de IGA voorschrijven, dat bij offertes voor tankers op eerlijke wijze en in voldoende mate rekening moet worden gehouden met alle relevante kostenfactoren, behalve met interne beheerskosten.

4.2.3. *Bijdragen bij uittreding*

- (40) Wanneer een reder zijn club verlaat, is hij verplicht zijn deel te dragen van de schadevergoedingen waarvoor de club is aangesproken in de jaren waarin hij lid was, zelfs indien het bedrag van die vergoedingen op het ogenblik van zijn uittreding nog niet vaststaat. Sinds 1985 laat de IGA de reder de keuze tussen twee mogelijkheden: een bankgarantie of een bijdrage bij uittreding die door de club wordt vastgesteld. Indien hij die bijdrage onredelijk hoog acht, kan hij zich wenden tot een commissie van deskundigen, die wordt samengesteld zoals hiervoor (in overweging 31) is beschreven.

5. DE PROCEDURE

- (41) In juni 1981 meldde de internationale groep van P&I Clubs een aantal van haar afspraken bij de Commissie aan. Alleen de IGA en enkele aan de pooling-overeenkomst gehechte nevenovereenkomsten, zoals de herverzekeringsovereenkomsten (thans opgenomen in aanhangsel X van de pooling-overeenkomst, zie overweging 25) waren in deze aanmelding begrepen. De pooling-overeenkomst zelf werd niet aangemeld.
- (42) Na een voorlopig onderzoek kwam de Commissie tot het oordeel dat de aangemelde overeenkomsten een aantal bepalingen bevatten die niet konden worden vrijgesteld op grond van artikel 85, lid 3. In februari 1983 leidde zij dan ook een procedure in en zond zij de aanmelders een mededeling van punten van bezwaar, voorafgaand aan een beschikking op grond van artikel 15, lid 6, van Verordening nr. 17, waarbij het voordeel van de vrijstelling van geldboeten werd ingetrokken. In december 1983 voegden de Unie van Griekse reders en de Greek Shipping Cooperation Committee (GSCC) zich in de procedure door een formele klacht tegen de IGA in te dienen.
- (43) In juli 1984 heeft de Commissie punten van bezwaar meegedeeld met betrekking tot de grond van de zaak, waarin zij stelde dat sommige bepalingen van de IGA inbreuk maakten op artikel 85, lid 1, en niet voldeden aan de voorwaarden voor vrijstelling op grond van artikel 85, lid 3. Na ingrijpende wijzigingen (bijvoorbeeld de invoering van de „30 september“-procedure) werd een nieuwe IGA gesloten, die van kracht werd in februari 1985. Deze nieuwe overeenkomst werd aangemeld en bij Beschikking 85/615/EEG van de Commissie van 16 december 1985 (P&I Clubs)⁽¹⁾ werd een vrijstelling voor tien jaar verleend.
- (44) De internationale groep van P&I Clubs verzocht in februari 1995 om verlenging van die vrijstelling. Met het oog op het onderzoek in deze zaak werd in juli 1995 in het Publicatieblad een bericht bekendgemaakt waarin derden werden uitgenodigd hun opmerkingen kenbaar te maken⁽²⁾. Bezwaren werden geuit door de GSCC, die in december 1995 besloot haar opmerkingen om te zetten in een formele klacht. Op een later tijdstip werden ook opmerkingen ontvangen van Ocean Marine, een onafhankelijke onderlinge P&I-maatschappij, en van de Unie van Griekse reders (UGR).
- (45) Op 2 juni 1997 heeft de Commissie tot de IG een mededeling van punten van bezwaar gericht, volgens welke zowel de pooling-overeenkomst als de IGA strijdig waren met de communautaire mededingingsregels. De IG antwoordde op 14 september 1997 en een mondelinge behandeling vond plaats op 27 april 1998. Behalve de IG namen de GSCC, de UGR en Ocean Marine hieraan deel.
- (46) Op 7 juli 1998 meldde de IG de pooling-overeenkomst aan, zoals deze was gewijzigd ten gevolge van onderhandelingen met de Commissie. Op 14 augustus 1998 publiceerde de Commissie een mededeling ingevolge artikel 19, lid 3, van Verordening nr. 17, waarin zij aangaf voornemens te zijn een gunstige houding aan te nemen ten aanzien van de aangemelde pooling-overeenkomst.
- (47) Op 24 september 1998 gaf de IG de Commissie formeel te kennen dat zij voornemens was een aantal wijzigingen aan te melden die in de IGA zouden worden aangebracht. Op grond daarvan publiceerde de Commissie op 21 oktober 1998 een kennisgeving ingevolge artikel 19, lid 3, van Verordening nr. 17 betreffende de gewijzigde IGA. Op diezelfde datum meldde de IG de wijzigingen op de IGA aan.
- (48) Opgemerkt moet worden dat het Europees Parlement grote belangstelling voor deze zaak heeft getoond. Op 22 januari 1996 stelde de heer B. Cassidy drie schriftelijke vragen⁽³⁾. De heer K. Von Wogau stelde in de zitting van 15 maart 1996⁽⁴⁾ een mondelinge vraag (0-0053/96) en ten slotte werd op 27 maart 1996⁽⁵⁾ zelfs een resolutie aangenomen, volgens welke een ramp met een schade van 20 miljard USD „de P&I Clubs als zodanig in gevaar brengt” en waarin de Commissie werd verzocht „verschillende oplossingen voor dit probleem te onderzoeken” die „het beginsel dat de vervuiler betaalt volledig dien[en] te respecteren”, en „de kwestie van vrijstelling op grond van artikel 85, lid 3, van het EG-Verdrag in het licht van de conclusies van dit onderzoek te behandelen”. Ten slotte stelde de heer Cassidy in januari 1998 een andere schriftelijke vraag (E-0213/98)⁽⁶⁾ en werd door de heer F. Wijsenbeek in de zitting van 11 mei 1998 een mondelinge vraag (nr. 077) gesteld (H-0410/98).

⁽²⁾ PB C 181 van 15.7.1995, blz. 16.

⁽³⁾ PB C 122 van 25.4.1990, blz. 32.

⁽⁴⁾ Bijlage PB 4-478 van 15.3.1996, blz. 299.

⁽⁵⁾ PB C 117 van 22.4.1996, blz. 20.

⁽⁶⁾ PB C 304 van 2.10.1998, blz. 54.

⁽¹⁾ PB L 376 van 31.12.1985, blz. 2.

B. BEOORDELING

1. ARTIKEL 85

- (49) Volgens artikel 85, lid 1, van het EG-Verdrag zijn alle overeenkomsten tussen ondernemingen die de handel tussen lidstaten ongunstig kunnen beïnvloeden en ertoe strekken of ten gevolge hebben dat de mededinging binnen de gemeenschappelijke markt wordt beperkt, verboden. Dergelijke overeenkomsten kunnen evenwel worden vrijgesteld indien zij voldoen aan de voorwaarden van artikel 85, lid 3.

1.1. Overeenkomst tussen ondernemingen

- (50) De pooling-overeenkomst en de IGA zijn overeenkomsten tussen de P&I Clubs. Zij moeten worden beschouwd als ondernemingen zonder winstoogmerk, die een economische activiteit uitoefenen. Zij concurreren immers onderling en met andere ondernemingen met winstoogmerk in bepaalde segmenten van het P&I-verzekeringsbedrijf.
- (51) Het Hof van Justitie heeft in het arrest Fedetab van 29 oktober 1980 ⁽¹⁾ reeds vastgesteld, dat organisaties zonder winstoogmerk als ondernemingen in de zin van artikel 85, lid 1, kunnen worden beschouwd (zaken 209-215 en 218/78, Van Landewyck tegen Commissie, r.o. 88).

1.2. Omschrijving van de markt

- (52) Elke beperking van de mededinging in de zin van artikel 85, lid 1, van het EG-Verdrag dient te worden beoordeeld in de context van een relevante markt. Hieronder worden de voor de beoordeling van deze zaak relevante markten, zowel de geografische als de productmarkt, omschreven.

1.2.1. Productmarkt

Analyse van de vraagzijde

- (53) Aan de vraagzijde kan de zeeverzekering duidelijk worden onderverdeeld in twee onderscheiden productmarkten: casco- en P&I-verzekering. Deze dekken verschillende behoeften en worden traditioneel door de reders afzonderlijk bekeken: zij nemen een cascoverzekering bij commerciële verzekeraars, maar richten onderlinge verenigingen op om hun P&I-risico's te delen. Scheepscascoverzekeringen zijn door de Commissie reeds als een afzonderlijke markt erkend in Beschikking 93/3/EEG van de Commissie (Lloyd's Underwriters' Association en Institute of London Underwriters) ⁽²⁾.
- (54) P&I-verzekering zou, eveneens bekeken van de vraagzijde, theoretisch kunnen worden ingedeeld in zeer specifieke segmenten, naar gelang van het type schepen dat wordt verzekerd (tankers, vissersvaartuigen, vrachtschepen voor droge lading enz.), de

aard van de schade (materiële schade, milieuschade, door de bemanning geleden schade enz.) of zelfs het niveau van de dekking (onbeperkt, beperkt tot een bepaald maximumbedrag). In feite is een niet-gestandaardiseerde verzekering zoals de onderhavige een maatproduct, dat aan de kenmerken van de verzekerde wordt aangepast.

- (55) Casco- en P&I-verzekering moet eveneens van zeeherverzekering worden onderscheiden. De vraag naar elk van deze typen verzekering is immers verschillend: in de eerste twee gevallen komt de vraag van de reders, terwijl deze in het derde geval uitgaat van de beroepsverzekeraars. Zeeherverzekering wordt in den regel verstrekt door gespecialiseerde herverzekeraars, maar in sommige gevallen ook door P&I-verzekeraars. De P&I Clubs bieden met name aan kleine onafhankelijke onderlinge maatschappijen herverzekering aan.

Analyse van de aanbodzijde

- (56) Aan de aanbodzijde dient allereerst te worden nagegaan, of de vereisten voor het aanbieden van P&I-verzekering vergelijkbaar zijn met die voor het aanbieden van andere soorten verzekering en andere verzekeraars dus in staat zouden zijn op korte termijn met het aanbieden van P&I-verzekeringen te beginnen. Indien dat het geval zou zijn, zou de productmarkt moeten worden uitgebreid tot deze andere soorten verzekeraars. Op wettelijk gebied bestaan er voor ondernemingen die reeds andere schadeverzekeringen aanbieden, geen noemenswaardige belemmeringen om de P&I-markt te betreden. Twee andere soorten belemmeringen zijn echter van grotere betekenis.
- (57) Om te beginnen vereist P&I-verzekering bepaalde kenmerken die andere verzekeringsondernemingen niet op korte termijn kunnen ontwikkelen. Deze kenmerken betreffen in hoofdzaak de technische kennis van de P&I-risico's, een uitgebreid net van vertegenwoordigers in de belangrijkste wereldhavens, die efficiënt P&I-schadevorderingen kunnen behandelen, en een geperfectioneerde afdeling voor de schadeafhandeling.
- (58) Ten tweede, wat nog veel belangrijker is, spelen schaalvoordelen zeer sterk bij het verstrekken van een hoog niveau van P&I-verzekering. In het algemeen is het hele verzekeringsbedrijf altijd een kwestie van schaalgrootte. Om een verzekering te kunnen aanbieden voor een bepaald type risico moet een verzekeraar een minimumaantal eenheden bestrijken. Dit minimumaantal eenheden maakt een voldoende spreiding van de risico's mogelijk om de grilligheid van de schadevorderingen te verminderen, dat wil zeggen om er zeker van te zijn dat de vorderingen een vast patroon volgen (dat normaal kan worden vastgesteld door observatie van het verleden). Met andere woorden, wanneer de verzekeraar dit minimumaantal eenheden verzekert, is het zeer waarschijnlijk dat

⁽¹⁾ Jurispr. 1980, blz. 3125.

⁽²⁾ PB L 4 van 8.1.1993, blz. 26.

hij niet met onverwachte vorderingen zal worden geconfronteerd omdat de frequentie en omvang van de schadevorderingen dezelfde patronen als in het verleden zullen volgen.

Doorgaans ligt het minimumaantal in verhouding hoger bij risico's die het karakter van een ramp hebben (d.w.z. risico's met een grote omvang maar een lage frequentie) dan bij normale risico's.

- (59) Op het gebied van P&I-verzekering is de vereiste minimumschaal om dekking te kunnen bieden groot in verhouding tot de totale omvang van de markt. Schaalvoordelen vormen met andere woorden een aanzienlijke belemmering voor de toegang tot de markt. Om de vereiste minimumschaal te bereiken zou een verzekeraar immers grote kosten moeten maken die niet kunnen worden terugverdiend indien de marktpenetratie zou mislukken (zgn. verzonken kosten). Wanneer hij eenmaal de markt heeft betreden, moet een verzekeraar aan alle vorderingen voldoen die voortkomen uit de polissen die hij heeft afgesloten. De nietterugverdiende kosten zijn gelijk aan het verschil tussen de geïnde premies, die worden berekend volgens de in het verleden vastgestelde patronen, en de uitbetalingen op schadevorderingen. Indien de minimumschaal niet wordt bereikt (d.w.z. indien de marktpenetratie mislukt), kan dit verschil zeer groot zijn, daar de vorderingen zeer grillig zijn (doordat de verwachte patronen niet worden gevolgd). Deze algemene stelling omtrent schaalvoordelen op het gebied van P&I-verzekering blijft geldig wanneer het aangeboden dekkningsniveau lager ligt, al neemt het belang ervan in dat geval uiteraard af.
- (60) De combinatie van deze beide belemmeringen weerhoudt de meeste schadeverzekeraars en de meeste gespecialiseerde herverzekeraars ervan, zich op de markt voor P&I-verzekering te begeven. Scheepscascoverzekeraars kunnen waarschijnlijk echter wel hun deskundigheid en voorzieningen voor de afhandeling van vorderingen ontwikkelen om, gemakkelijker dan andere soorten verzekeraars, P&I-risico's te dekken. Voor lagere niveaus van P&I-dekking, waarbij de schaalvoordelen minder belangrijk zijn, zouden zij actief kunnen zijn op de P&I-markt. Een minderheid onder hen biedt ook daadwerkelijk P&I-verzekering aan tot een niveau van ongeveer 459 miljoen EUR (500 miljoen USD).
- (61) Wat de markt voor herverzekering van rechtstreekse P&I-verzekeraars betreft, zijn de schaalvoordelen de belangrijkste belemmering voor de toegang tot de markt. Wettelijke of technische belemmeringen spelen geen noemenswaardige rol. Bijgevolg kunnen niet alleen de P&I Clubs herverzekering aanbieden aan andere P&I-verzekeraars, maar ook zeeherverzekeraars die een minimumomvang halen. In de praktijk verstrekken zeeherverzekeraars aan onafhankelijke onderlinge P&I-verzekeraars lage niveaus van herverzekeringdekking, en aan de P&I Clubs herverzekering tot

1,8 miljard EUR (2 miljard USD). Herverzekering voor hogere dekkningsniveaus kan momenteel alleen door de P&I Clubs worden verstrekt.

1.2.2. *Geografische markt*

- (62) De markt voor zeeverzekering van contractuele aansprakelijkheid en schade aan derden is een wereldmarkt. Reders zien er over het algemeen op toe, dat hun vloot verzekerd is tegen de best mogelijke voorwaarden die door P&I Clubs worden aangeboden, ongeacht waar die clubs gevestigd zijn. In de praktijk verstrekken zowel de internationale groep van P&I Clubs als de meeste kleine onafhankelijke P&I-verzekeraars dekking voor schepen die in allerlei landen over de hele wereld geregistreerd zijn. De markt voor P&I-herverzekering is eveneens een wereldmarkt.

1.2.3. *Conclusie*

- (63) Geconcludeerd kan worden, dat P&I-verzekering één enkele mondiale productmarkt vormt. De substitueerbaarheid met andere zeeverzekeringsproducten is, zowel uit het oogpunt van de vraag als van het aanbod, gering. Er is slechts een beperkte mate van substitueerbaarheid aan de aanbodzijde met scheepscascoverzekeraars voor lage niveaus van P&I-verzekering (tot 459 miljoen EUR (500 miljoen USD)), op welk gebied onafhankelijke onderlinge P&I-maatschappijen en commerciële verzekeraars eveneens actief kunnen zijn.
- (64) Op het gebied van P&I-herverzekering moet worden onderscheiden naar gelang van het niveau van de geboden dekking. Tot een niveau van ongeveer 1,8 miljard EUR (2 miljard USD) kan P&I-herverzekering worden beschouwd als een onderdeel van de ruimere wereldmarkt voor zeeherverzekering. Voor hogere dekkningsniveaus bereiken de zeeherverzekeraars momenteel evenwel niet de vereiste minimumomvang om P&I-herverzekering aan te bieden. P&I-verzekering voor een hoger dekkningsniveau dan ongeveer 1,8 miljard EUR (2 miljard USD) moet bijgevolg als een afzonderlijke markt worden beschouwd.

1.3. *Beperking van de mededinging*

1.3.1. *De pooling-overeenkomst*

- (65) Een overeenkomst inzake het omslaan van schadevorderingen, zoals de pooling-overeenkomst, houdt in dat de partijen afspraken hebben over een aantal aspecten van hun verzekeringsactiviteit. Het is immers eigen aan elke overeenkomst inzake het omslaan van schadevorderingen dat de leden op zijn minst gezamenlijk de polisvoorwaarden en het geboden dekkningsniveau vaststellen. Deze afspraken beletten de leden in het kader van de overeenkomst voor het omslaan van schadevorderingen verschillende verzekeringsproducten aan te bieden.

- (66) Een dergelijke overeenkomst kan niet als strijdig met de mededinging worden beschouwd, althans wanneer het omslaan van de schadevorderingen althans noodzakelijk is om de leden in staat te stellen een soort verzekering aan te bieden dat zij alleen niet zouden kunnen aanbieden. Er kan immers geen beperking van de mededinging zijn wanneer de leden van de pool geen werkelijke of potentiële concurrenten zijn omdat zij de door de pool gedekte risico's niet alleen kunnen verzekeren. Integendeel, een dergelijke omslag van de schadevorderingen zal de mededinging eerder bevorderen, doordat hij verscheidene verzekeraars die geen dekking kunnen verlenen, in staat stelt hun krachten te bundelen en een nieuwe marktdeelnemer in het leven te roepen.
- (67) Voorzover de omslag van schadevorderingen geen inbreuk vormt op artikel 85, lid 1, vallen de beperkingen die de leden van de pool worden opgelegd en die onmisbaar zijn voor de goede werking van de overeenkomst tot omslag van schadevorderingen, niet onder artikel 85, lid 1. Zij moeten als aanvullend op of inherent aan de omslag van schadevorderingen worden aangemerkt (zie bijvoorbeeld het arrest van het Hof van Justitie van 15 december 1994 in zaak C-250/92, *Gøttrup-Klim/Dansk Landbrugs Grovvarereselskab*⁽¹⁾), waarin het Hof verklaarde dat de beperkingen die noodzakelijk zijn voor de goede werking van een coöperatie niet onder het verbod van artikel 85, lid 1, vallen).
- 1.3.1.1. *Onmisbaarheid van de omslag van schadevorderingen in de IG van P&I Clubs*
- (68) Hieronder wordt geanalyseerd of de omslag van schadevorderingen binnen de IG van P&I Clubs, welke betrekking heeft op ongeveer 89 % van de wereldscheepstonnage, noodzakelijk is om de P&I Clubs in staat te stellen P&I-verzekeringen aan te bieden tot een bedrag van 3,9 miljard EUR (4,25 miljard USD), zoals zij thans doen. De conclusie zal zijn dat de afspraken van de IG omtrent het omslaan van vorderingen inderdaad noodzakelijk zijn om het huidige dekkingsniveau aan te bieden, omdat de vereiste minimumomvang om een dergelijke dekking te kunnen aanbieden alleen kan worden bereikt door meer dan 50 % van de mondiale tonnage te verzekeren. Er is dan ook geen ruimte voor een tweede levensvatbare verstrekker van een dergelijke dekking.
- (69) Zoals uiteengezet in de overwegingen 58 en 59, spelen schaalvoordelen in het verzekeringsbedrijf een belangrijke rol. Om een verzekering voor een bepaald type risico te kunnen aanbieden, moet men een minimumaantal eenheden verzekeren. Dit minimumaantal eenheden kan worden bereikt door een enkele verzekeraar of door verscheidene verzekeraars die overeenkomen een bepaald soort risico gezamenlijk te verzekeren. Dit is het geval bij medeverzekerings- of medeherverzekeringspools van commerciële verzekeraars, maar ook bij overeenkomsten inzake het omslaan van schadevorderingen over onderlinge verenigingen, zoals de onderhavige overeenkomst.
- (70) In den regel kan de vereiste minimumomvang om een bepaald type verzekering te kunnen aanbieden, rechtstreeks worden geraamd door analyse van de marktaandelen van de verzekeraars die daadwerkelijk alleen dit type verzekering aanbieden. Op de P&I-verzekeringsmarkt zijn, zoals reeds uiteengezet in de overwegingen 11 tot en met 13, zeer weinig verzekeraars actief die niet tot de IG behoren. Daarenboven bieden deze onafhankelijke verzekeraars (Ocean Marine, met een marktaandeel van ongeveer 2 %, is de grootste) een relatief laag niveau van P&I-dekking aan, doorgaans tot ongeveer 459 miljoen EUR (500 miljoen USD). Zij zijn dan ook niet geschikt als vergelijkingselement om de minimumomvang te bepalen die noodzakelijk is om P&I-dekking aan te bieden tot ongeveer 3,9 miljard EUR (4,25 miljard USD).
- (71) In gevallen waarin de minimumomvang om één bepaald niveau van verzekering aan te bieden niet rechtstreeks kan worden geraamd omdat er geen verzekeraars zijn die deze verzekering onafhankelijk aanbieden, moet gebruik worden gemaakt van indirecte methoden. De minimumomvang kan indirect worden geraamd door analyse van de beschikbaarheid van herverzekering voor verzekeraars met verschillende marktaandelen. Het maximumniveau van herverzekering dat een P&I Club kan verkrijgen, zal gewoonlijk immers het maximumdekkingsniveau bepalen dat de betrokken club onafhankelijk kan aanbieden.
- (72) Aangaande het maximumniveau van herverzekering dat onafhankelijke P&I-verzekeraars kunnen verkrijgen, werden inlichtingen ingewonnen bij toonaangevende zeeverzekeringsmakelaars in Londen en bij de belangrijkste herverzekeraars van de IG. Uit al hun antwoorden bleek dat 30 % van de mondiale tonnage toereikend zou zijn om herverzekering tot 1,38 miljard EUR (1,5 miljard USD) te verkrijgen, terwijl 45 % toereikend zou zijn voor herverzekering tot 1,8 miljard EUR (2 miljard USD), maar dat meer dan 50 % vereist is voor bedragen boven 2,75 miljard EUR (3 miljard USD) en dat er dus slechts ruimte is voor één marktdeelnemer die een dergelijke dekking aanbiedt. Dit betekent dat de omslag van de schadevorderingen over de P&I Clubs, zoals die thans bestaat, op zichzelf concurrentiebevorderend is.
- (73) Theoretisch zou kunnen worden gesteld, dat herverzekering voor hogere dekkingsniveaus beschikbaar zou moeten zijn voor schepen die een kleiner risico vormen. In dit verband werd aan de

⁽¹⁾ Jurispr. 1994, blz. I-5641.

makelaars en herverzekeraars gevraagd wat het maximumniveau van herverzekering zou zijn voor een hypothetische club die geen tankers of passagiersschepen zou verzekeren, de twee soorten schepen die in het verleden aanleiding hebben gegeven tot de grootste vorderingen. Uit de ingekomen antwoorden blijkt dat de herverzekeringlimieten voor een dergelijke hypothetische club dezelfde zouden zijn als voor clubs die alle soorten schepen verzekeren.

- (74) Gelet op het in de overwegingen 72 en 73 beschreven bewijsmateriaal moet worden geconcludeerd dat de overeenkomst van de IG voor het omslaan van schadevorderingen de enige beschikbare mogelijkheid is om dekking tot ongeveer 3,9 miljard EUR (4,25 miljard USD) aan te bieden. Het staat dan ook buiten kijf dat alle beperkingen die onmisbaar zijn voor de goede werking van de regeling betreffende het omslaan van schadevorderingen („inherente beperkingen”) als verenigbaar met artikel 85, lid 1, van het EG-Verdrag moeten worden beschouwd.

1.3.1.2. *Aan de pooling-overeenkomst inherente beperkingen*

1.3.1.2.1. Het minimumdekkingsniveau

- (75) Zowel in de klacht van de GSCC als in de mededeling van punten van bezwaar werd gesteld dat de bepaling in de vorige versie van de pooling-overeenkomst volgens welke alle clubs slechts één dekkingsniveau zouden aanbieden (tot 16,5 miljard EUR (18 miljard USD)) niet onmisbaar was voor de goede werking van de pooling-overeenkomst en de mededinging beperkte. Deze bepaling stond immers eraan in de weg, dat clubs aan reders andere dekkingsniveaus zouden aanbieden. Zij belette met andere woorden dat individuele reders over het dekkingsniveau konden onderhandelen dat zij gelet op de aard van het risico dat hun vloot vertegenwoordigde, echt wensten of nodig hadden.

- (76) Thans is de pooling-overeenkomst gewijzigd om duidelijk te maken dat het de P&I Clubs vrij staat hogere dekkingsniveaus dan het gezamenlijk overeengekomen niveau van omstreeks 3,9 miljard EUR (4,25 miljard EUR) aan te bieden. De gewijzigde versie van de pooling-overeenkomst schrijft derhalve niet langer één enkel dekkingsniveau voor, maar alleen een minimum-dekkingsniveau, dat gezamenlijk door alle partijen bij de overeenkomst moet worden aangeboden. Niets staat de clubs derhalve nog in de weg om hogere dekkingsniveaus aan te bieden. Evenmin wordt hun belet individueel lagere dekkingsniveaus aan te bieden.

- (77) In feite kan een overeenkomst voor het omslaan van schadevorderingen niet naar behoren functioneren zonder dat ten minste één dekkingsniveau moet worden aangeboden waarover alle leden overeenstemming hebben bereikt. Geen enkel lid zou

immers bereid zijn mee te betalen voor vorderingen die door andere clubs in de pool worden gebracht, wanneer het bedrag daarvan hoger is dan dat van de vorderingen die het zelf kan inbrengen. Dit kan wel in een commerciële pool omdat alle leden gewoon premies aan de pool betalen, en deze variëren naar gelang van de verleende dekking. In een overeenkomst voor het omslaan van schadevorderingen die is gesloten tussen onderlinge maatschappijen die geen premies berekenen, is er daarentegen geen werkbare methode om leden die grotere vorderingen inbrengen, te dwingen de anderen te vergoeden.

- (78) Dit betekent niet dat de clubs die lid zijn van de IG zichzelf de mogelijkheid hebben ontzegd, collectief andere dekkingsniveaus aan te bieden. Alle leden, of een aantal ervan die vorderingen tot een hoger niveau willen omslaan, kunnen bijkomende bijzondere overeenkomsten sluiten om hogere dekking te bieden, zonder afbreuk te doen aan het overeengekomen minimumdekkingsniveau dat op grond van de overeenkomst inzake het omslaan van schadevorderingen moet worden geboden. In de mededeling van punten van bezwaar werd verwezen naar schriftelijk bewijsmateriaal waaruit bleek dat de IG in het verleden de haalbaarheid van verscheidene van deze systemen had besproken. Overigens hebben verscheidene P&I Clubs in hun antwoord op verzoeken om inlichtingen de technische uitvoerbaarheid van dergelijke systemen erkend.

- (79) Geconcludeerd moet worden dat de bepaling betreffende het gemeenschappelijke dekkingsniveau geen beperking van de mededinging in de zin van artikel 85, lid 1, inhoudt. De clubs zijn immers alleen overeengekomen, door middel van de overeenkomst inzake het omslaan van schadevorderingen, die een noodzakelijk instrument is voor de werking van een dergelijk systeem, een minimumdekkingsniveau aan te bieden. Zij blijven vrij, individueel of samen met andere clubs elk dekkingsniveau aan te bieden dat zij passend achten.

1.3.1.2.2. *Gezamenlijke goedkeuring van voorwaarden en de boekhoudkundige praktijken*

- (80) De pooling-overeenkomst bevat een bepaling volgens welke de voorwaarden die gelden voor de verzekeringspolissen van elke club, door drievierde van de leden van de pooling-overeenkomst moeten worden goedgekeurd. Deze bepaling staat eraan in de weg dat de P&I Clubs door middel van de overeenkomst inzake het omslaan van schadevorderingen andere polisvoorwaarden aanbieden.

(81) Zoals elke medeverzekerings- of medeherverzekeringsspool kan een overeenkomst inzake het omslaan van schadevorderingen echter slechts naar behoren functioneren indien alle leden het eens zijn over de voorwaarden die elk van hen in zijn polissen opneemt. Geen enkel lid mag er immers toe worden gedwongen bij te dragen aan het verlenen van verzekeringsdekking op polisvoorwaarden waarmee hij niet heeft ingestemd. De bepaling in de pooling-overeenkomst dat de verzekeringspolissen („voorwaarden”) van elke club door de andere leden van de pool moeten worden goedgekeurd, kan derhalve als noodzakelijk voor de werking van de afspraken van de IG inzake het omslaan van schadevorderingen worden beschouwd.

1.3.1.2.3. De gezamenlijke herverzekering

(82) Zoals uiteengezet in overweging 16, wordt elk schadebedrag boven 27,4 miljoen EUR (30 miljoen USD) en beneden 1,8 miljard EUR (2 miljard USD) gedekt door het algemene herverzekeringscontract van de groep voor grote verliezen (General Excess Loss Reinsurance Contract). Dit herverzekeringscontract is overeenkomstig artikel 12 van de pooling-overeenkomst door de clubs gezamenlijk gesloten met commerciële herverzekeraars. Dit is een overeenkomst inzake gezamenlijke herverzekering.

(83) Gezamenlijke aankoop van goederen kan als strijdig met artikel 85, lid 1, worden beschouwd. In Beschikking 80/917/EEG (National Sulphuric Acid Association) ⁽¹⁾ kwam de Commissie tot de bevinding dat een aankooppool voor de gezamenlijke aankoop van zwavel, die was opgezet door een vereniging waarvan alle Britse fabrikanten van zwavelzuur lid waren, mededingingsbeperkend was. In die zaak verkreeg de collectieve aankoopovereenkomst onder meer vrijstelling omdat zij een vaste aanvoer van zwavel waarborgde in tijden van schaarste en omdat de leden van de pool niet verplicht waren uitsluitend door middel van de pool in hun zwavelbehoeften te voorzien.

(84) Het gezamenlijk afsluiten van een herverzekeringsspolis is in den regel niet inherent aan de werking van een overeenkomst inzake het omslaan van schadevorderingen, omdat elk lid van een dergelijke overeenkomst zijn eigen aandeel in de vorderingen onafhankelijk zou kunnen herverzekeren. In het onderhavige geval is het echter bewezen (zie de overwegingen 72 tot en met 74), dat de meeste clubs zonder de gezamenlijke polis geen herverzekering hadden kunnen verkrijgen tot het niveau dat thans is verkregen. Er is immers een minimumomvang van meer dan 50 % van de mondiale tonnages vereist om een dergelijke dekking te kunnen bieden, en de grootste P&I Club dekt momenteel slechts 16,34 % daarvan (zie overweging 10). De conclusie moet dan ook zijn, dat gezamenlijke

herverzekering noodzakelijk is, wil de IG dekking tegen de huidige voorwaarden bieden. Het herverzekeringscontract valt derhalve niet onder het verbod van artikel 85, lid 1.

1.3.2. *De International Group Agreement (IGA)*

1.3.2.1. *De regels inzake bijdragen bij uittreding*

(85) Zoals in overweging 27 van Beschikking 85/615/EEG werd gesteld, geven de methoden voor de berekening van de bijdragen bij uittreding „op zichzelf niet tot duidelijke beperkingen aanleiding (...) maar zouden zij kunnen worden gebruikt om de beperkingen op de overschakeling tussen Clubs te versterken. Deze regels zouden zelfs kunnen worden gebruikt om de mogelijkheid voor een exploitant om gebruik te maken van de gelegenheid om naar betere tarieven van een andere club te zoeken, verder te beperken. Het bedrag van een vergoeding bij uittreding dat door de holding club wordt berekend zou in feite een middel kunnen worden tot afschrikking van het overgaan van de ene club naar de andere”.

(86) In ieder geval zijn de regels inzake uittredingsverzoeken inherent aan de goede werking van de pooling-overeenkomst. Zij zijn immers noodzakelijk om te voorkomen dat een reder die een club heeft verlaten, zich aan de betaling van bedragen onttrekt die hij nog aan zijn vroegere club verschuldigd is om schadegevallen te dekken die zich hebben voorgedaan toen hij nog lid was, maar die bij zijn vertrek nog niet waren afgewikkeld. Deze regels zijn niet onevenredig aan het beoogde doel: er wordt alleen een bankgarantie verlangd (een daadwerkelijke betaling is niet vereist zolang de schadevergoeding niet vaststaat) en de betrokkene heeft steeds het recht het bedrag van de bijdrage bij uittreding aan te vechten voor een onafhankelijke commissie van deskundigen.

1.3.2.2. *De regels inzake offertes voor vaartuigen*

(87) De procedures voor het doen van offertes voor vaartuigen beperkt de vrijheid van de P&I Clubs om met de premietarieven te concurreren om de klandizie van vaartuigen. Vóór de wijziging van de IGA had de beperking op de tariefconcurrentie betrekking op het gehele premiebedrag. Na de wijzigingen van de IGA, staat het de clubs vrij een offerte te maken voor het deel van de premie dat de beheerskosten dekt, maar zij blijven aan beperkingen onderworpen bij de vaststelling van de overige elementen van de premie. De „20 februari-procedure” belet P&I Clubs immers een lagere offerte dan de holding club te doen voor de tarief-elementen die niet als beheerskosten worden beschouwd, tenzij een commissie van deskundigen van oordeel is dat het tarief van de holding club voor die premie-elementen onredelijk hoog is.

⁽¹⁾ PB L 260 van 3.10.1980, blz. 24.

(88) De premie-elementen waarvoor de offertemogelijkheden van de clubs beperkt zijn, zijn die welke betrekking hebben op de kosten van de vorderingen die door de clubs zullen moeten worden betaald. De offerteprocedure heeft immers zowel betrekking op de kosten van vorderingen die over de clubs worden omgeslagen (d.w.z. de vorderingen tussen 4,57 miljoen EUR (5 miljoen USD) en 27,4 miljoen EUR (30 miljoen USD), vermeerderd met de kosten van herverzekering) als op de kosten die individueel door elke club worden gedragen (d.w.z. de vorderingen tot 4,57 miljoen EUR (5 miljoen USD), de zogenoemde franchise).

1.3.2.2.1. Inherent karakter van de beperking

(89) Elke overeenkomst voor het omslaan van schadevorderingen veronderstelt een zekere mate van discipline bij de deelnemers aan die overeenkomst met betrekking tot de tarieven die overeenkomen met de kosten die zij delen. Geen enkele club zou immers bereid zijn vorderingen te verdelen met een andere club die voor de dekking van diezelfde vorderingen een lagere premie berekent. Geen enkele klant zou bij de eerste club willen blijven, aangezien hij weet dat hij bij de tweede club precies dezelfde dekking krijgt — die ook door alle P&I Clubs wordt verleend — als bij de eerste, maar voor een lagere premie.

(90) In het onderhavige geval delen de P&I Clubs vorderingen tussen 4,57 miljoen EUR (5 miljoen USD) en 27,4 miljoen EUR (30 miljoen USD), hebben zij gezamenlijk een herverzekering voor hogere bedragen tot 1,8 miljard EUR (2 miljard USD) en zouden zij, ingeval een nog hogere vordering zich zou voordoen (een zogenaamde „overspill”-vordering), de kosten daarvan delen tot een bedrag van 3,9 miljard EUR (4,25 miljard USD). Het is dus noodzakelijk dat zij afspreken een zekere discipline in acht te nemen om de tarieven vast te stellen op een niveau dat in overeenstemming is met deze kosten. Deze discipline wordt bereikt door de offerteprocedure en, voor tankers, door de aanbeveling betreffende de kosten van de over de pool te verdelen vorderingen.

(91) Deze regels zijn niet onevenredig aan de beoogde doeleinden. De offerteprocedure laat het immers aan de holding club over om het passende tarief vast te stellen en beoogt alleen te voorkomen dat een andere club waarmee de schadevorderingen worden gedeeld een lager bod kan doen door de kosten van de vorderingen lager in te schatten. Alleen voor tankers gaat de IG een stap verder en

beveelt zij jaarlijks een niet-bindend tarief aan voor de kosten van de vorderingen die in het kader van de pooling-overeenkomst moeten worden omgeslagen. Deze specifieke regel valt te verklaren door de specifieke kenmerken van schadegevallen met tankers (die doorgaans het karakter hebben van een ramp, d.w.z. dat zij zelden voorkomen, maar aanleiding geven tot zeer grote schadevergoedingen wanneer zij voorkomen).

(92) De gewijzigde offerteprocedure heeft echter eveneens betrekking op bepaalde kosten die niet over de clubs worden omgeslagen, namelijk de kosten van de franchise (dit wil zeggen de kosten van vorderingen beneden 4,57 miljoen EUR (5 miljoen USD)). Voor deze kosten gaat de offerteprocedure verder dan strikt noodzakelijk is om de regeling voor het omslaan van schadevorderingen te handhaven. Voor niet-omgeslagen kosten is het immers niet nodig te voorkomen dat de clubs elkaar onderbieden. Clubs die erin slagen deze kosten lager te houden dan die van hun concurrenten, moeten een lagere premie kunnen berekenen. Prijsconcurrentie met betrekking tot het franchisegedeelte van de tarieven kan de regeling voor het omslaan van de schadevorderingen niet in gevaar brengen.

(93) Bijgevolg kan worden geconcludeerd dat de offerteprocedure, voorzover zij betrekking heeft op het gedeelte van de premie dat vorderingen dekt die binnen de franchise vallen, niet inherent is aan de overeenkomst voor het omslaan van schadevorderingen.

1.3.2.2.2. Merkbare invloed van de beperking

(94) Aangezien de P&I Clubs ongeveer 89 % van de wereldmarkt voor P&I-verzekering voor hun rekening nemen en er zeer weinig concurrentie komt van buiten het systeem, heeft elke beperking van de prijsconcurrentie tussen de clubs een merkbare invloed op de wereldmarkt voor P&I-verzekering.

(95) Na de wijziging van de IGA zal prijsconcurrentie mogelijk zijn met betrekking tot het gedeelte van de premie dat de beheerskosten moet dekken. Dit betekent echter niet, dat een beperking met betrekking tot het gedeelte van de premie dat de kosten van vorderingen beneden de franchisegrens dekt, geen merkbare invloed heeft op de concurrentie tussen de clubs. De franchisevorderingen bedragen immers 82 % in waarde en 99 % in aantal van alle schadevorderingen waarvoor de IG dekking verleent (zie overweging 16).

(96) De beperking geldt weliswaar slechts voor een jaar. Het jaar nadat een reder naar een andere club is overgestapt, kan de nieuwe club immers lagere tarieven aanbieden dan die welke zij verplicht was het eerste jaar aan te bieden. Maar hieruit kan niet worden afgeleid dat de beperking geen merkbare invloed zou hebben. Precies op het ogenblik waarop een reder overweegt van club te veranderen, kan deze club een concurrentievoordeel behalen door een lagere premie aan te bieden en heeft zij dus een stimulans om dit te doen, en niet een jaar later.

(97) Evenmin kan staande worden gehouden dat de „20 februari-procedure” geen merkbare invloed op de mededinging zou hebben, omdat er een alternatieve procedure is, de „30 september-procedure”, die clubs de mogelijkheid biedt een lager tarief te bieden dan dat van de holding club. Weliswaar geloofde de Commissie in 1985, toen de „30 september-procedure” werd ingevoerd, dat dit het geval was, maar de ervaring heeft uitgewezen dat deze procedure niet tot de verwachte resultaten heeft geleid. Er is namelijk slechts eenmaal met succes gebruik van gemaakt om van de ene naar een andere club over te gaan (zie overweging 33).

(98) In feite is het niet verbazingwekkend dat de „30 september-procedure” geen afdoende oplossing is gebleken. Hiervoor zijn twee redenen. Ten eerste kan zij alleen vijf maanden vóór de vervaldatum van de verzekering worden gebruikt. Dit is zonder meer te vroeg voor een club om een degelijke offerte te doen (het is bijvoorbeeld te vroeg om rekening te kunnen houden met het niveau van de herverzekeringpremies op dat ogenblik). Ten tweede, indien de holding club de onafhankelijke commissie van deskundigen verzoekt na te gaan of de berekende premie onredelijk laag is en de commissie van oordeel is dat dat inderdaad het geval is, is de straf voor de club die de betrokken offerte heeft gedaan bijzonder streng: zij verliest voor het betrokken schip gedurende twee hele jaren elke aanspraak op herverzekering door de andere clubs.

1.3.2.3. *Regels inzake de minimumkosten voor tankers*

(99) De IG doet jaarlijks een aanbeveling betreffende het bedrag van de voorziening die de clubs in hun premieberekening moeten opnemen voor de kosten die schadevorderingen ten gevolge van ongevallen met tankers voor de pool zouden kunnen meebrengen (zie de overwegingen 38 en 39). Hoewel deze aanbeveling niet bindend is, kunnen de clubs op grond van de IGA elke door een andere club gedane premieofferte voor tankers waarin volgens hen geen toereikende voorziening voor alle kostenelementen van de schadevorderingen is opgenomen, aan een commissie voor-

leggen. Wanneer de commissie van oordeel is dat dat inderdaad het geval is, verliest de club gedurende twee jaar het voordeel van de pool. De zware sanctie die verbonden is aan het oordeel van de commissie dat de prijsofferte geen toereikende voorziening voor alle kostenelementen van de schadevordering bevat, weerhoudt de clubs ervan echt van de aanbeveling af te wijken.

(100) Voorzover de aanbeveling eveneens betrekking heeft op de „franchisekosten”, dient zij, om dezelfde redenen als uiteengezet in de overwegingen 88 tot en met 97, als een merkbare beperking van de mededinging te worden beschouwd, die niet inherent is aan de werking van de pooling-overeenkomst.

1.3.3. *Gevolgen voor de handel tussen lidstaten*

(101) De IG-regelingen hebben merkbare gevolgen voor de handel tussen lidstaten. Om te beginnen zijn de P&I Clubs die lid zijn van de IG, gevestigd in meer dan één lidstaat en in derde landen. Voorts verzekeren de leden van de IG schepen uit alle lidstaten en uit derde landen. In feite is zelfs bijna de gehele vloot uit de Gemeenschap bij de IG verzekerd.

1.3.4. *Conclusie: beperkingen van de mededinging op de markt voor P&I verzekering*

(102) Geconcludeerd moet worden dat zowel de offerte-procedure als de aanbeveling inzake de minimumkosten voor tankers, voorzover zij van toepassing zijn op de franchisekosten, beperkingen van de mededinging inhouden. Deze beperkingen hebben merkbare ongunstige gevolgen voor de mededinging op de wereldmarkt voor P&I-verzekering en hebben een aanzienlijke ongunstige invloed op de handel tussen lidstaten. Zij vallen derhalve onder het verbod van artikel 85, lid 1, van het EG-Verdrag.

1.4. *Vrijstelling uit hoofde van artikel 85, lid 3*

1.4.1. *Toepasselijkheid van de groepsvrijstelling voor verzekeringen*

(103) Betoogd is, dat de pooling-overeenkomst en de IGA onder de definitie van medeherverzekeringsovereenkomsten vallen als bedoeld in artikel 10, lid 2, onder b), van Verordening (EEG) nr. 3932/92 van de Commissie van 21 december 1992 betreffende de toepassing van artikel 85, lid 3, van het Verdrag op bepaalde groepen van overeenkomsten, besluiten en onderling afgestemde feitelijke gedragingen in de verzekeringssector⁽¹⁾. In dit artikel wordt een medeherverzekeringsovereenkomst gedefinieerd als een groep die bestaat uit verzekeringsondernemingen, teneinde onderling alle of een deel van hun verplichtingen betreffende een bepaalde categorie risico's te herverzekeren.

⁽¹⁾ PB L 398 van 31.12.1992, blz. 7.

(104) In feite is het uit de communautaire rechtspraak niet duidelijk geworden, of de groepsvrijstelling voor verzekeringen ook geldt voor overeenkomsten tussen onderlinge verzekeringsmaatschappijen inzake het omslaan van schadevorderingen, maar in het onderhavige geval behoeft dit vraagstuk niet te worden opgelost, daar de IG-regelingen niet aan alle door de groepsvrijstelling gestelde voorwaarden voldoen. Met name is het marktaandeel van de leden aanzienlijk hoger dan de voorgeschreven 15 %.

1.4.2. *Individuele vrijstelling*

(105) Zelfs indien de IG-regelingen niet onder de defmitie van een medeherverzekeringsgroep als bedoeld in Verordening (EEG) nr. 3932/92 vallen, kan een individuele vrijstelling worden verleend voor de met artikel 85, lid 1, strijdige bepalingen van deze regelingen, te weten de offerteprocedure en de regels inzake de minimumkosten voor tankers voorzover deze van toepassing zijn op de franchisekosten.

1.4.2.1. *Bevordering van de economische vooruitgang*

(106) Zoals eerder uiteengezet (zie overweging 72), moet een verzekeraar, om P&I-verzekeringen te kunnen bieden tot een bedrag van 3,9 miljard EUR (4,25 miljard USD) bij de huidige kosten, een marktaandeel hebben van meer dan 50 %. Dit is met name nodig om niet het slachtoffer van bijzonder grillige schadevorderingen te worden en om voldoende herverzekering te kunnen verkrijgen. Geen enkele verzekeraar heeft alleen een zo groot marktaandeel en bijgevolg is pooling van het risico door meer verzekeraars die samen een marktaandeel van meer dan 50 % hebben de enig mogelijke werkwijze voor de bedrijfstak om op dit ogenblik een dergelijke dekking te kunnen bieden. De IG-regelingen dragen derhalve bij tot de economische vooruitgang, doordat zij ervoor zorgen dat op de verzekeringsmarkt dekking tot 3,9 miljard EUR (4,25 miljard USD) wordt aangeboden.

(107) De beschikbaarheid van dekking tot een bedrag van 3,9 miljard EUR (4,25 miljard USD) is een rechtstreeks voordeel voor de reders. Door die dekking te bieden voldoet de IG aan het grootste van de wereldwijde vraag naar P&I-verzekering en maakt de IG het mogelijk dat zeevervoer en andere activiteiten op zee kunnen worden beoefend met een afdoende verzekeringsdekking voor contractuele aansprakelijkheid en aansprakelijkheid jegens derden.

(108) De eindverbruikers van de diensten van reders, zowel passagiers als vervoerders van goederen, profiteren eveneens van de beschikbaarheid van dat dekkingsniveau. Zonder de pooling-overeenkomst zou immers over het algemeen geen verzekering

voor een zo hoog bedrag beschikbaar zijn en zouden sommige van deze klanten waarschijnlijk niet door de reder kunnen worden vergoed. Hetzelfde geldt voor alle andere derden die buitencontractuele schade kunnen lijden die door een reder is veroorzaakt (bijvoorbeeld verontreiniging van de zee).

1.4.2.2. *Onmisbaarheid van de beperking*

(109) Voorzover de offerteregels en de regels inzake de minimumkosten voor tankers van toepassing zijn op bepaalde kosten die niet over de clubs worden omgeslagen, met name de franchisekosten (dit wil zeggen de kosten van vorderingen beneden 4,57 miljoen EUR (5 miljoen USD)), zijn deze, zoals reeds uiteengezet in de overwegingen 88 tot en met 99, niet inherent aan de overeenkomst voor het omslaan van schadevordering.

(110) In het onderhavige geval erkent de Commissie evenwel dat het wellicht niet doenlijk — en in ieder geval ingewikkeld en omslachtig — zou zijn een geschikte methode uit te werken om te bereiken dat de offerteregels en de regels inzake de minimumkosten voor tankers daadwerkelijk uitsluitend van toepassing zijn op de kosten die op grond van de pooling-overeenkomst worden omgeslagen en niet op de „franchisekosten”.

(111) Bij de berekening van de premie voor een schip maakt een club immers een globale beoordeling van het risico dat aan het schip verbonden is. Zij maakt met andere woorden een inschatting van de frequentie en de omvang van de schadevorderingen die het betrokken schip voor de club zou kunnen meebrengen. Indien de offerteprocedure of de regels inzake de minimumkosten voor tankers uitsluitend van toepassing zouden zijn op de elementen van de premie die de omgeslagen kosten moeten dekken, zou de club verplicht zijn kunstmatig een afzonderlijke en verschillende inschatting te maken van de kans dat het betrokken schip aanleiding zou geven tot vorderingen beneden 4,57 miljoen EUR (5 miljoen USD). Aangezien risicobeoordeling gebaseerd is op subjectieve parameters (bijvoorbeeld de veiligheidsmaatregelen op het schip, de opleiding van de bemanning enz.), zou het voor een club gemakkelijk zijn de beoordeling te manipuleren door het relatieve belang van de franchisekosten lager in te schatten en aan de omgeslagen kosten een relatief hoger belang toe te kennen. Aangezien de franchisekosten buiten de offerteprocedure zouden blijven, zou de club haar tarief dienovereenkomstig kunnen verlagen en dit in de concurrentie als een argument kunnen uitspelen om klanten aan te

lokken. Met betrekking tot tankers zou de club, aangezien het belang van de omgeslagen kosten kunstmatig zou worden opgetrokken, terzelfdertijd de aanbeveling inzake de minimumkosten kunnen naleven.

- (112) Elk instrument om dergelijke manipulaties te voorkomen zou moeten voorzien in een nauwgezet toezicht op de risicobeoordeling door de clubs. Met name zou in detail moeten worden nagegaan of een hogere dan wel lagere inschatting van de kans dat er schadevorderingen beneden het franchiseniveau worden ingediend neerkomt op een onredelijke premieberekening. Gezien het subjectieve element dat bij risicobeoordeling een rol speelt, zou een dergelijke controle zeer gecompliceerd en tijdrovend zijn. De te maken afweging zou veel gecompliceerder zijn dan de taken die thans aan de commissie van deskundigen zijn toevertrouwd, waarbij alleen wordt verlangd dat wordt nagegaan of de door een club gemaakte risicobeoordeling in haar geheel redelijk is, zonder elk van de elementen afzonderlijk te bezien. Indien de franchise buiten de offerteprocedure zou blijven, zou daarenboven het aantal controversiële offertes en derhalve ook het aantal aan de commissie voorgelegde zaken drastisch toenemen. Het blijkt niet haalbaar aan de bestaande onafhankelijke commissie van deskundigen of aan een daartoe op te richten nieuw orgaan de taak toe te wijzen een groot aantal controversiële en in ruime mate subjectieve premieberekeningen op een coherente wijze en binnen redelijke termijnen te onderzoeken.

1.4.2.3. *Niet-uitschakeling van de mededinging*

- (113) De offerteprocedure of de regels inzake de minimumkosten voor tankers schakelen de mededinging op de markt voor P&I-verzekering niet uit. Ondanks het feit dat IG 89 % van de wereldmarkt voor P&I-verzekering dekt, is er mededinging tussen de P&I Clubs.
- (114) De concurrentie tussen P&I Clubs onderling met betrekking tot de elementen van de premie die de kosten van schadevorderingen dekken (de elementen waarvoor de offerteprocedure geldt) is een zeer belangrijke parameter voor de mededinging, maar niet de enige. Het staat de clubs vrij te concurreren met betrekking tot andere parameters dan de prijs (bijvoorbeeld de kwaliteit van de dienstverlening bij de afhandeling van schadevorderingen) en met betrekking tot het deel van de premie dat de beheerskosten moet dekken. Er is immers een reële mogelijkheid tot vermindering van de beheerskosten, en derhalve van het deel van de premie dat daarop is gebaseerd. Een dergelijke vermindering kan worden bereikt door het uitspelen van schaalvoordelen, een efficiënt bestuur en druk op de bestuurders om de winstmarges te beperken (er zij aan herinnerd dat de clubbestuurders over het algemeen onafhankelijke onderne-

mingen zijn die winst willen maken). Indien clubs ervoor kiezen de beheerskosten niet als een specifiek onderdeel in de premies te verrekenen, maar deze uit hun beleggingsopbrengsten te financieren (zie overweging 35), zou de concurrentie nog kunnen spelen, aangezien een verlaging van de beheerskosten tot lagere aanvullende bijdragen voor de reders zou leiden.

- (115) Daarenboven zal het opnemen van regels ter bevordering van de doorzichtigheid (zie overweging 36) in de gewijzigde IGA bijdragen tot een verscherping van de concurrentie met betrekking tot de beheerskosten. Door alle clubs te verplichten hun gemiddelde uitgavenniveau over vijf jaar te publiceren, waarbij het niveau van de beheerskosten wordt uitgedrukt als een percentage van de opgetelde opbrengsten uit premies en uit beleggingen, kunnen de reders de efficiëntie van de verschillende clubs vergelijken met betrekking tot het gedeelte van de premie dat de clubs vrij kunnen vaststellen, en hun keuze daardoor laten bepalen.

1.4.3. *Conclusie*

- (116) Uit hetgeen in de vorige overwegingen is uiteengezet, kan worden geconcludeerd dat zowel de offerteprocedure als de aanbeveling inzake de minimumkosten voor tankers, voorzover zij van toepassing zijn op de franchisekosten, in strijd zijn met artikel 85, lid 1, maar aan alle voorwaarden van artikel 85, lid 3, voldoen en derhalve voor een individuele vrijstelling in aanmerking komen. Zij kunnen immers als onmisbaar worden beschouwd om de economische vooruitgang en de voordelen voor de verbruikers, die uit de pooling-overeenkomst voortvloeien, te bereiken en zij schakelen de mededinging op de markt voor P&I-verzekering niet uit.
- (117) De offerteprocedure en de aanbeveling inzake de minimumkosten voor tankers, voorzover deze van toepassing zijn op de franchisekosten, dienen slechts voor een vrijstelling in aanmerking te komen, zolang de pooling-overeenkomst noodzakelijk blijft om de P&I Clubs in staat te stellen de minimumomvang te bereiken die het hun mogelijk maakt een dekkingsniveau te verschaffen dat zij alleen niet zouden kunnen aanbieden (zie overweging 72).

De Commissie zal optreden om de bij deze beschikking gegeven vrijstelling overeenkomstig artikel 8, lid 3, van Verordening nr. 17 in te trekken wanneer de leden van de IG gezamenlijk een marktaandeel hebben dat groter is dan tweemaal de minimumomvang die economisch vereist is om het op enig ogenblik in de IG overeengekomen dekkingsniveau te verschaffen. In dat geval zouden immers twee marktdeelnemers kunnen ontstaan en zou de pooling-overeenkomst niet langer als noodzakelijk worden beschouwd om de minimumomvang te bereiken. Daarbij moet

worden verduidelijkt dat de minimumomvang overeenstemt met het marktaandeel dat noodzakelijk is om redelijkerwijs te verzekeren dat dekking kan worden verleend tegen een kostprijs voor schadevorderingen per ton die vergelijkbaar is met de kostprijs voor schadevorderingen per ton die voor de leden van de IG geldt.

2. ARTIKEL 86 VAN HET EG-VERDRAG

- (118) Overeenkomstig artikel 86 is het verboden, voorzover de handel tussen lidstaten daardoor ongunstig kan worden beïnvloed, dat een of meer ondernemingen misbruik maken van een machtspositie op de gemeenschappelijke markt of op een wezenlijk deel daarvan.

2.1. Machtspositie

- (119) Het Hof van Justitie (arrest in zaak 85/76, Hoffmann-La Roche/Commissie ⁽¹⁾, punten 38 en 39) heeft een machtspositie als volgt omschreven:

„een economische machtspositie welke een onderneming in staat stelt de instandhouding van een daadwerkelijke mededinging in de relevante markt te verhinderen, en het haar mogelijk maakt zich, jegens haar concurrenten, haar afnemers en, uiteindelijk, de consumenten in belangrijke mate onafhankelijk te gedragen. Zulk een positie sluit, anders dan een monopolie of quasi-monopolie, het bestaan van een zekere mededinging niet uit, doch stelt het betrokken bedrijf in staat de voorwaarden waaronder bedoelde mededinging zich zal ontwikkelen, zo al niet te bepalen, dan toch aanmerkelijk te beïnvloeden en biedt haar in ieder geval ruimschoots — en zonder dat zulks haar nadeel berokkent — de gelegenheid zich bij haar gedrag aan de concurrentie niet gelegen te laten liggen.”

- (120) Een machtspositie kan worden ingenomen door een enkele onderneming of door een groep van ondernemingen. Het Gerecht van eerste aanleg heeft verklaard dat er een collectieve machtspositie is wanneer „twee of meer onafhankelijke economische eenheden op een specifieke markt door zodanige economische banden zijn verenigd, dat zij hierdoor tezamen ten opzichte van de andere ondernemingen op de markt een machtspositie bezitten” (arrest in gevoegde zaken T-68/89, T-77/89 en T-78/89, Società Italiana Vetro e.a./Commissie ⁽²⁾). Dit werd onlangs door het Gerecht van eerste aanleg herhaald in zijn arrest van 8 oktober 1996 (in gevoegde zaken T-24/93, T-25/93, T-26/93 en T-28/93, (Compagnie Maritime Belge tegen Commissie ⁽³⁾) dat Beschikking 93/82/EEG van de Commissie (CEWAL) ⁽⁴⁾ bevestigde waarin het bestaan van een collectieve machtspositie werd vastgesteld in een zaak van

scheepvaartconferenties, nadat hetzelfde al was vastgesteld in Beschikking 92/262/EEG (Frans-West-Afrikaanse rederscomités) ⁽⁵⁾.

- (121) De P&I Clubs die lid van de IG zijn, zijn onafhankelijke eenheden die door sterke economische banden zijn verenigd en die hierdoor tezamen een machtspositie bezitten op de wereldmarkt voor P&I-verzekering en op de wereldmarkt voor P&I-herverzekering voor niveaus hoger dan ongeveer 1,8 miljard EUR (2 miljard USD) (zie de overwegingen 52 tot en met 64 voor een beschrijving van de relevante markt).
- (122) De P&I Clubs die lid van de IG zijn, hebben een overeenkomst voor het omslaan van schadevorderingen gesloten, die sterke economische banden tussen hen scheidt: zij betalen tot een zeker niveau elk een deel van de door hun leden ingebrachte schadevorderingen, zij volgen welomschreven gemeenschappelijke procedures voor het aanbieden van verzekering aan leden van andere P&I Clubs, zij verschaffen zich gezamenlijk herverzekering, zij stellen in onderlinge overeenstemming de polisvoorwaarden voor hun leden vast en zij werken samen met betrekking tot vele andere aspecten van de P&I-verzekering. Door af te spreken gemeenschappelijke polisvoorwaarden toe te passen en meer bepaald één enkel dekkingsniveau aan te bieden, volgen zij bovendien een eenvormige gedragslijn op de markt.
- (123) Deze collectieve positie van de IG is duidelijk een machtspositie. Het Hof van Justitie heeft verklaard (arrest in zaak C-62/86, AKZO Chemie BV/Commissie ⁽⁶⁾, punt 60, en Hoffmann-La Roche, punt 41): „al moet aan de marktaandelen van markt tot markt een verschillende betekenis worden toegekend, het mag ervoor worden gehouden dat zeer aanzienlijke marktaandelen, uitzonderingsomstandigheden daargelaten, op zichzelf reeds het bewijs van een machtspositie leveren”.
- (124) In de zaak AKZO voegde het Hof hieraan toe: „Dit is het geval bij een marktaandeel van 50 %”. Bijgevolg kan op basis van de marktaandelen alleen worden gesteld dat de IG, die ongeveer 89 % van de wereldvloot verzekert, een machtspositie inneemt op alle wereldmarkten voor P&I-verzekering waarop zij aanwezig is.
- (125) In zijn arrest in de zaak Hoffmann-La Roche (punt 42) overwoog het Hof van Justitie voorts, dat een groot verschil tussen het marktaandeel van een onderneming en de marktaandelen van haar naaste concurrenten eveneens een relevante factor is om te bepalen in weke mate eerstgenoemde onderneming marktmacht bezit. Het is duidelijk dat in casu het verschil tussen de marktaandelen van de IG en die van haar concurrenten zeer aanzienlijk is.

⁽¹⁾ Jurispr. 1979, blz. 461.

⁽²⁾ Jurispr. 1992, blz. II-1403.

⁽³⁾ Jurispr. 1996, blz. II-1201.

⁽⁴⁾ PB L 34 van 10.2.1993, blz. 20.

⁽⁵⁾ PB L 134 van 18.5.1992, blz. 1.

⁽⁶⁾ Jurispr. 1991, blz. I-3359.

(126) Bovendien wordt in de onderhavige zaak de conclusie dat de IG aanzienlijke marktmacht bezit, nog meer kracht bijgezet door andere factoren waarop in het arrest Hoffmann-La Roche (punt 42) reeds werd gewezen. Ten eerste is de IG in staat alle niveaus van P&I-dekking aan te bieden, hetgeen haar concurrenten niet kunnen. Ten tweede heeft zij, doordat zij reeds een goede 100 jaar P&I-verzekering aanbiedt, ruime ervaring opgedaan en een gevestigde reputatie verworven. En ten derde is zij over de gehele wereld aanwezig met een uitgebreid net van correspondenten. Dankzij al deze troeven, en haar grote marktaandeel, bezit de IG onmiskenbaar een machtspositie en kan zij zich in grote mate onafhankelijk van haar concurrenten gedragen.

2.2. Misbruik van machtspositie

(127) In de mededeling van punten van bezwaar werd gesteld dat de regelingen van de IG tot twee verschillende misbruiken van machtspositie leidden, namelijk een beperking van het aangeboden dekkingsniveau en de verstrekking van herverzekering op discriminerende voorwaarden. In de overwegingen 129 tot en met 133 wordt uiteengezet dat, gezien de wijzigingen die in de pooling-overeenkomst zijn aangebracht, niet langer kan worden gesteld dat de regelingen van de IG tot een misbruik van machtspositie leiden. Dit sluit niet uit dat de IG of haar leden, tezamen handelend, zich door hun gedrag op de markt aan misbruik van de collectieve machtspositie van de IG schuldig zouden kunnen maken. Dit is echter niet het onderwerp van deze beschikking, waarin alleen de aangemelde regelingen worden beoordeeld.

2.2.1. *Misbruiken bestaande in uitbuiting. Beperking van de op de markt aangeboden producten*

(128) Met de afspraak over één enkel dekkingsniveau heeft de IG haar klanten uitgebuit door één enkel verzekeringsproduct aan te bieden, waardoor een zeer aanzienlijk deel van de vraag onbevredigd bleef. Dit vormde een misbruik in de zin van artikel 86, tweede alinea, onder b), van het EG-Verdrag. Er zij evenwel aan herinnerd dat het niet aan de Commissie staat te beslissen tot welk niveau de IG dekking zou moeten verlenen. De Commissie kan in deze kwestie slechts optreden, indien duidelijk en onomstotelijk vaststaat dat aan een zeer aanzienlijk deel van de vraag een dienst wordt onthouden waaraan klaarblijkelijk behoefte bestaat, en dat de IG dus daadwerkelijk haar machtspositie uitbuit op een wijze die misbruik oplevert.

(129) Dit is niet langer het geval. Ten eerste is, zoals reeds uiteengezet (zie overweging 76), de pooling-overeenkomst in die zin verduidelijkt dat daarin nu is bepaald dat het de P&I Clubs vrijstaat individueel hogere of lagere dekkingsniveaus aan te bieden en

daartoe desgewenst regelingen inzake samenwerking te treffen.

(130) Ten tweede blijft, sinds de IG het nieuwe gemeenschappelijke minimumdekkingsniveau van ongeveer 3,9 miljard EUR (4,25 miljard USD) heeft aangenomen, geen aanzienlijk deel van de vraag onbevredigd. De meeste redersorganisaties over de gehele wereld hebben hun opvatting hierover aan de Commissie kenbaar gemaakt en hebben niet geklaagd over het nieuwe dekkingsniveau. Slechts een deel van de vloot die zich in Griekse handen bevindt en in haar geheel ongeveer 15 % van de mondiale tonnenmaat bedraagt, blijft ontevreden over het nieuwe dekkingsniveau.

(131) Deze conclusie wordt kracht bijgezet door het feit dat, objectief gezien, niet kan worden gesteld dat het nieuwe dekkingsniveau niet aan de behoeften van de klanten voldoet. Betoogd werd dat, mocht zich een „overspill“-vordering voordoen, een groot deel van de scheepvaartindustrie failliet zou gaan wanneer zij zou trachten in de vergoeding van de schade bij te dragen tot het vroegere dekkingsniveau van ongeveer 16,5 miljard EUR (18 miljard USD) (er zij op gewezen dat de kosten van een „overspill“-vordering niet in de door de P&I Clubs berekende premies zijn ingecalculerd; de leden van de P&I Clubs behoeven slechts in de kosten van een dergelijke schadevordering bij te dragen ingeval zij zich zou voordoen). Dit kan niet het geval zijn met de nieuwe, lagere dekkingslimiet van ongeveer 3,9 miljard EUR (4,25 miljard USD).

(132) Er bestaan voldoende aanwijzingen voor de redelijke verwachting dat de scheepvaartindustrie een vordering tot 3,9 miljard EUR (4,25 miljard USD) zou aankunnen. Ten eerste kan uit de ervaring met grote schadevorderingen in het verleden worden afgeleid dat de volledige schadevergoeding niet in één jaar zal moeten worden betaald, maar over een periode van verscheidene jaren, afhankelijk van de snelheid waarmee de vorderingen worden afgewikkeld. Ten tweede beschikken sommige clubs over belangrijke reserves, die kunnen worden gebruikt om een deel van hun aandeel in de schadevergoeding bij een „overspill“-vordering te betalen (op 20 februari 1997 bedroegen deze reserves ongeveer 0,9 miljard EUR); hierdoor zou de last voor de individuele reders worden verlicht. Ten derde is bij gebeurtenissen in het verleden (zoals de oliecrisis van de jaren zeventig) de scheepvaartindustrie hoe dan ook in staat gebleken kostenstijgingen in dezelfde orde van grootte als bij een „overspill“-vordering het hoofd te bieden. En ten slotte zouden de kosten van een dergelijke vordering voor de meeste schepen slechts een vrij gering percentage (minder dan 10 %) van hun jaarlijkse exploitatiekosten uitmaken, zodat het niet erg waarschijnlijk is dat een dergelijke vordering voor die schepen het faillissement zou betekenen.

- (133) Op grond van het bovenstaande wordt geoordeeld dat de regels inzake het gemeenschappelijke minimumdekkingsniveau niet langer een inbreuk op artikel 86 van het EG-Verdrag opleveren.

2.2.2. Misbruiken bestaande in uitsluiting. Verstreking van herverzekering op discriminerende voorwaarden

- (134) Volgens de pooling-overeenkomst kunnen onafhankelijke P&I-verzekeraars herverzekering van een van de leden van de IG verkrijgen, indien aan bepaalde voorwaarden is voldaan. In de mededeling van punten van bezwaar werd gesteld dat in de pooling-overeenkomst geen objectieve en niet-discriminerende voorwaarden waren opgenomen aan de hand waarvan moest worden beslist of commerciële P&I-verzekeraars herverzekering van de leden van de pool konden verkrijgen (de in de overeenkomst opgenomen voorwaarden werden wel als objectief beschouwd voor onafhankelijke onderlinge P&I-verzekeraars). Bovendien waren in de pooling-overeenkomst geen procedurevoorschriften opgenomen aan de hand waarvan (zowel commerciële als onderlinge) onafhankelijke P&I-verzekeraars konden nagaan of de regels van de IG inzake herverzekering juist werden toegepast, waartoe onder meer had moeten worden voorzien in de verplichting de afwijzing van de aanvraag om herverzekering schriftelijk en met redenen omkleed ter kennis van de betrokkene te brengen, en in de mogelijkheid beroep in te stellen.
- (135) Het ontbreken van objectieve voorwaarden en procedurele waarborgen in de pooling-overeenkomst werd beschouwd als een misbruik van machtspositie in de zin van artikel 86 van het EG-Verdrag. Zoals eerder uiteengezet, is de IG immers op het ogenblik de enige marktdeelnemer die P&I-dekking tot ongeveer 3,9 miljard EUR (4,25 miljard USD) aanbiedt, en kan geen enkele onafhankelijke verzekeraar alleen de minimumomvang bereiken die noodzakelijk is om een dergelijke dekking te kunnen aanbieden. Bovendien kunnen onafhankelijke verzekeraars door hun geringe marktaandeel geen herverzekering voor hoge P&I-dekking verkrijgen. De IG had bijgevolg gemakkelijk de mededinging kunnen vervalsen door niet aan de hand van objectieve voorwaarden te beslissen aan welke onafhankelijke verzekeraars zij herverzekering zou verstrekken.
- (136) Zoals reeds uiteengezet (zie overwegingen 27 en 28), heeft de IG nu objectieve voorwaarden voor het verstrekken van herverzekering aan commerciële verzekeraars in de overeenkomst opgenomen en heeft zij een passende procedure ingevoerd waardoor een onafhankelijke P&I-verzekeraar die bij de IG een aanvraag om herverzekering heeft ingediend, zich er tijdig van kan vergewissen dat het onderzoek naar de inachtneming van die voor-

waarden correct verloopt. De IG zal zich namelijk binnen 30 dagen na ontvangst van alle relevante informatie over de aanvraag moeten uitspreken (deze termijn kan tijdens de verlengingsperiode met nog eens 30 dagen worden verlengd). Wanneer de beslissing ongunstig is, moet de verzekeraar waaraan herverzekering wordt geweigerd schriftelijk van de redenen voor die weigering in kennis worden gesteld. De verzekeraar zal tegen die weigering beroep kunnen instellen. Op grond van het voorgaande wordt geoordeeld dat de regels inzake herverzekering voor onafhankelijke P&I-verzekeraars niet langer een inbreuk op artikel 86 van het EG-Verdrag kunnen opleveren.

3. ARTIKEL 53 EN 54 VAN DE OVEREENKOMST BETREFFENDE DE EUROPESE ECONOMISCHE RUIMTE

- (137) Volgens artikel 53 van de EER-Overeenkomst zijn alle overeenkomsten tussen ondernemingen welke de handel tussen de overeenkomstsluitende partijen ongunstig kunnen beïnvloeden en ertoe strekken of ten gevolge hebben dat de mededinging op het door deze Overeenkomst bestreken grondgebied wordt beperkt, verboden.
- (138) Volgens artikel 56, lid 1, van de EER-Overeenkomst beslist de Commissie van de Europese Gemeenschappen over de gevallen waarop artikel 53 van deze Overeenkomst van toepassing is, indien de betrokken overeenkomst de handel tussen de lidstaten ongunstig beïnvloedt en de omzet van de betrokken ondernemingen op het grondgebied van de EVA minder dan 33 % van hun omzet in de EER bedraagt.
- (139) In de onderhavige zaak bedraagt de omzet van de P&I Clubs op het grondgebied van de EVA minder dan 33 % van hun omzet in de EER. Het staat bijgevolg aan de Commissie te beoordelen of de IG inbreuk op artikel 53 van de EER-Overeenkomst heeft gemaakt. Te dien einde gelden alle argumenten die in deze beschikking met betrekking tot artikel 85 zijn ontwikkeld, in deze zaak ook voor artikel 53 van de EER-Overeenkomst.
- (140) Volgens artikel 54 van de EER-Overeenkomst is het verboden dat een of meer ondernemingen misbruik maken van een machtspositie op het door deze Overeenkomst bestreken grondgebied of op een wezenlijk deel daarvan.
- (141) Volgens artikel 56, lid 2, van de EER-Overeenkomst beslist de Commissie over gevallen waarop artikel 54 van deze Overeenkomst van toepassing is, indien er zowel binnen het rechtsgebied van de Gemeenschap als binnen dat van de EVA-staten een machtspositie bestaat en indien de omzet van de betrokken onderneming binnen het rechtsgebied van de EVA-staten minder dan 33 % van haar omzet in de EER bedraagt.

- (142) In de onderhavige zaak hebben de P&I Clubs in de gehele wereld een collectieve machtspositie en bedraagt hun omzet in de EVA-staten minder dan 33 % van hun omzet in de gehele EER. Het staat bijgevolg aan de Commissie te beslissen of zij inbreuk op artikel 54 van de EER-Overeenkomst hebben gemaakt. Te dien einde gelden alle argumenten die in deze beschikking met betrekking tot artikel 86 zijn ontwikkeld, in deze zaak ook voor artikel 54 van de EER-Overeenkomst,

HEEFT DE VOLGENDE BESCHIKKING GEGEVEN:

Artikel 1

Op grond van de haar bekende feiten heeft de Commissie geen redenen op grond van artikel 85, lid 1, van het EG-Verdrag en artikel 53, lid 1, van de EER-Overeenkomst op te treden met betrekking tot de gewijzigde pooling-overeenkomst en de International Group Agreement („IGA”), met uitzondering van de regels betreffende de offerteprocedures en de minimumkosten voor tankers, voorzover deze van toepassing zijn op de franchisekosten.

Artikel 2

Op grond van de haar bekende feiten heeft de Commissie geen redenen op grond van artikel 86 van het EG-Verdrag en artikel 54 van de EER-Overeenkomst op te treden met betrekking tot de pooling-overeenkomst en de IGA, beide zoals gewijzigd.

Artikel 3

Het bepaalde in artikel 85, lid 1, van het EG-Verdrag en in artikel 53, lid 1, van de EER-Overeenkomst wordt overeenkomstig artikel 85, lid 3, van het EG-Verdrag en artikel 53, lid 3, van de EER-Overeenkomst buiten toepassing verklaard voor de regels betreffende de offerteprocedures en de minimumkosten voor tankers, die in de IGA, zoals gewijzigd, zijn opgenomen, voorzover deze van toepassing zijn op de franchisekosten. Deze vrijstelling geldt vanaf 20 februari 1999, de datum waarop de laatste aangemelde wijzigingen in de pooling-overeenkomst en in de IGA van kracht worden, tot 20 februari 2009.

Artikel 4

De International Group of P&I Clubs („IG”) stelt de Commissie jaarlijks in kennis van elke wijziging in en/of toevoeging aan de aangemelde overeenkomst alsook van de sluiting van enige andere overeenkomst binnen de groep.

De IG dient voorts jaarlijks bij de Commissie een verslag in, waarin wordt uiteengezet of de pooling-overeenkomst noodzakelijk blijft om de P&I Clubs in staat te stellen het dekkingsniveau te verschaffen dat zij op dat tijdstip zijn overeengekomen. In dit verslag worden gedetailleerde gegevens verstrekt over de evolutie van de markten voor P&I-verzekering en P&I-herverzekering. Aangaande de rechtstreekse P&I-verzekering worden in het verslag de marktaandelen en de dekkingsniveaus van zowel de IG als elk van haar leden vermeld alsmede ramingen van de marktaandelen en de dekkingsniveaus van andere verzekeraars. Aangaande de P&I-herverzekering worden in het verslag gegevens verstrekt over de structuur van het Group General Excess Loss Reinsurance Contract, het algemene herverzekeringscontract van de groep voor grote verliezen, (tranches van herverzekering; betaalde premies; deelnemende herverzekeraars, met vermelding van ieders aandeel) alsmede ramingen van de aan andere P&I-verzekeraars verleende dekkingsniveaus.

Ten slotte verstrekt de IG jaarlijks gedetailleerde statistische informatie over de werking van de offerteprocedures en van de regels inzake offertes voor tankers.

Artikel 5

Deze beschikking is gericht tot:

The International Group of P&I Clubs
78 Fenchurch Street
London EC3M 4BT
United Kingdom

Gedaan te Brussel, 12 april 1999.

Voor de Commissie

Karel VAN MIERT

Lid van de Commissie

EUROPESE CENTRALE BANK

BESLUIT VAN DE EUROPESE CENTRALE BANK

van 9 juni 1998

inzake de goedkeuring van de arbeidsvoorwaarden voor het personeel van de Europese Centrale Bank, zoals gewijzigd op 31 maart 1999

(ECB/1998/4)

(1999/330/EG)

DE RAAD VAN BESTUUR VAN DE EUROPESE CENTRALE BANK,

Gelet op de Statuten van het Europees Stelsel van Centrale Banken en van de Europese Centrale Bank (hierna aangeduid als de „Statuten”), inzonderheid de artikelen 36.1 en 47.2, vijfde streepje,

Gelet op het voorstel van de Directie van de Europese Centrale Bank (ECB),

Gelet op de inbreng van de Algemene Raad van de ECB,

Gelet op het advies van het Personeelscomité van het Europees Monetair Instituut,

- (1) Overwegende dat de Statuten aan de Raad van Bestuur van de ECB, handelend op voorstel van de Directie van de ECB, de taak toewijzen de arbeidsvoorwaarden voor het personeel van de ECB vast te stellen;
- (2) Overwegende dat de arbeidsvoorwaarden de regelingen dienen te bevatten die, samen met de arbeidsovereenkomsten, de arbeidsverhouding tussen de ECB en haar personeel bepalen;
- (3) Overwegende dat de arbeidsvoorwaarden de ECB dienen te verzekeren van de diensten van personeel dat vanuit een oogpunt van onafhankelijkheid, bekwaamheid, efficiëntie en integriteit aan de hoogste eisen voldoet en dat is aangeworven uit de onderdanen van de lidstaten van de Europese Unie met inachtneming van een zo breed mogelijke aardrijkskundige spreiding, en tegelijkertijd het personeel in staat moeten stellen zich van zijn taken te kwijten onder omstandigheden die maximale efficiëntie verzekeren;

(4) Overwegende dat de arbeidsvoorwaarden bedoelen de gelijke behandeling, rechtszekerheid, doorzichtigheid en effectiviteit te bevorderen;

(5) Overwegende dat, in overeenstemming met het door de ECB gevolgde beleid van doorzichtigheid, de arbeidsvoorwaarden voor het personeel van de ECB aan alle geïnteresseerde partijen beschikbaar zullen worden gesteld,

BESLUIT:

Artikel 1

De arbeidsvoorwaarden voor het personeel van de ECB worden hierbij goedgekeurd.

Artikel 2

Ter informatie aan alle geïnteresseerde partijen zijn exemplaren van de arbeidsvoorwaarden voor het personeel van de ECB op verzoek verkrijgbaar bij de Europese Centrale Bank ⁽¹⁾.

Artikel 3

Dit besluit zal worden gepubliceerd in het *Publicatieblad van de Europese Gemeenschappen*.

Gedaan te Frankfurt am Main, 31 maart 1999.

De President van de ECB

Willem F. DUISENBERG

⁽¹⁾ Europese Centrale Bank, Directoraat Algemeen beheer en Personeel, Postfach 16 03 19, D-60066 Frankfurt am Main.

BESLUIT VAN DE EUROPESE CENTRALE BANK

van 1 december 1998

inzake het procentuele aandeel van de nationale centrale banken in de verdeelsleutel voor het kapitaal van de Europese Centrale Bank

(ECB/1998/13)

(1999/331/EG)

DE RAAD VAN BESTUUR VAN DE EUROPESE CENTRALE BANK,

Gelet op artikel 29 van de Statuten van het Europees Stelsel van Centrale Bank en van de Europese Centrale Bank (hierna aangeduid als de „Statuten”);

Overwegende dat artikel 2 van het besluit van de ECB van 9 juni 1998 betreffende de wijze waarop het procentuele aandeel van de nationale centrale banken in de verdeelsleutel voor het kapitaal van de Europese Centrale Bank dient te worden bepaald (ECB/1998/1)⁽¹⁾, stelt dat de verdeelsleutel voor aanvang van de derde fase kan worden bijgesteld in het geval dat de Commissie vóór december 1998 gewijzigde statistische gegevens voor de bepaling van de verdeelsleutel verstrekt die zouden resulteren in een verandering in het aandeel van een NCB van 0,01 % of meer;

Overwegende dat gewijzigde statistische gegevens voor de bepaling van de verdeelsleutel in november 1998 werden verstrekt door de Commissie van de Europese Gemeenschappen overeenkomstig de door de Raad van de EU op 5 juni 1998 aangenomen regels⁽²⁾;

Overwegende dat de weging van de nationale centrale banken (NCB's) in de verdeelsleutel dient te worden bijgesteld aangezien de herziene gegevens resulteren in een verandering in het aandeel van een NCB van 0,01 % of meer;

Overwegende dat, in het geval dat het totaal van de door de Commissie van de Europese Gemeenschappen verstrekte cijfers niet 100 % is, het verschil zal worden weggewerkt door, als het totaal minder dan 100 % is, het kleinste aandeel met 0,0001 procentpunt te verhogen, eventueel gevolgd door eenzelfde verhoging van het op een na kleinste aandeel, enz. totdat het totaal precies 100 % bedraagt,

HEEFT HET ONDERHAVIGE BESLUIT AANGENOMEN:

Artikel 1

De weging van de NCB's in de verdeelsleutel als bedoeld in artikel 29.1 van de Statuten is als volgt:

— Nationale Bank van België/Banque Nationale de Belgique:	2,8658 %,
— Danmarks Nationalbank:	1,6709 %,
— Deutsche Bundesbank:	24,4935 %,
— Bank van Griekenland:	2,0564 %,
— Banco de España:	8,8935 %,
— Banque de France:	16,8337 %,
— Central Bank of Ireland:	0,8496 %,
— Banca d'Italia:	14,8950 %,
— Banque centrale du Luxembourg:	0,1492 %,
— De Nederlandsche Bank:	4,2780 %,
— Österreichische Nationalbank:	2,3594 %,
— Banco de Portugal:	1,9232 %,
— Suomen Pankki:	1,3970 %,
— Sveriges riksbank:	2,6537 %,
— Bank of England:	14,6811 %.

Artikel 2

1. Het onderhavige besluit vervangt het besluit van de ECB van 9 juni 1998 betreffende de wijze waarop het procentuele aandeel van de nationale centrale banken in de verdeelsleutel voor het kapitaal van de Europese Centrale Bank dient te worden bepaald (ECB/1998/1).
2. Het onderhavige besluit treedt in werking met terugwerkende kracht per 1 juni 1998. De directie van de Europese Centrale Bank krijgt hierbij de bevoegdheid om alle noodzakelijke maatregelen te treffen teneinde te komen tot aanpassing van de bedragen die reeds zijn betaald door de NCB's overeenkomstig het besluit van de ECB van 9 juni 1998 betreffende de maatregelen die nodig zijn voor de volstorting van het kapitaal van de Europese Centrale Bank (ECB/1998/2).
3. Dit besluit wordt in het *Publicatieblad van de Europese Gemeenschappen* gepubliceerd.

Gedaan te Frankfurt am Main, 1 december 1998.

De President van de ECB

Willem F. DUISENBERG

⁽¹⁾ PB L 8 van 14.1.1999, blz. 31.

⁽²⁾ Besluit 98/382/EG van de Raad (PB L 171 van 17.6.1998, blz. 33).

REGLEMENT VAN ORDE VAN DE EUROPESE CENTRALE BANK, ZOALS GEWIJZIGD OP 22 APRIL 1999

DE RAAD VAN BESTUUR VAN DE EUROPESE
CENTRALE BANK,

Gelet op het protocol betreffende de Statuten van het Europees Stelsel van Centrale Banken en van de Europese Centrale Bank (hierna aangeduid als de „Statuten”), inzonderheid op artikel 12.3,

BESLUIT HET ONDERSTAANDE REGLEMENT VAN ORDE
VAST TE STELLEN:

INLEIDEND HOOFDSTUK

Artikel 1

Verdrag en Statuten

Dit Reglement van Orde is een aanvulling op het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap (hierna aangeduid als het „Verdrag”) en de Statuten. De in dit Reglement van Orde gebruikte begrippen hebben dezelfde betekenis als in het Verdrag en de Statuten.

HOOFDSTUK I

DE RAAD VAN BESTUUR

Artikel 2

Tijd en plaats van vergaderingen van de Raad van Bestuur

2.1. De data waarop de vergaderingen worden gehouden, worden op voorstel van de President door de Raad van Bestuur vastgesteld. De Raad vergadert in beginsel op gezette tijden volgens een door de Raad van Bestuur ruim vóór aanvang van elk kalenderjaar vastgesteld schema.

2.2. De President roept een vergadering van de Raad van Bestuur bijeen wanneer hierom door ten minste drie leden van de Raad van Bestuur wordt verzocht.

2.3. De President kan tevens vergaderingen van de Raad van Bestuur bijeenroepen wanneer hij/zij dit nodig acht.

2.4. De Raad van Bestuur vergadert in beginsel in de gebouwen van de Europese Centrale Bank (hierna aangeduid als de „ECB”).

2.5. Vergaderingen kunnen tevens in de vorm van een telefonische conferentie worden gehouden, tenzij ten minste drie Presidenten van een centrale bank hiertegen bezwaar maken.

Artikel 3

Aanwezigheid bij vergaderingen van de Raad van Bestuur

3.1. Behoudens het bepaalde dienaangaande, is aanwezigheid bij de vergaderingen van de Raad van Bestuur

voorbehouden aan zijn leden, de Voorzitter van de Raad van de Europese Unie en een lid van de Commissie van de Europese Gemeenschappen.

3.2. Iedere President van een centrale bank is in beginsel gerechtigd zich tijdens vergaderingen te laten bijstaan door één persoon; dit geldt alleen voor die delen van de vergaderingen die niet betrekking hebben op overleg inzake het monetair beleid.

3.3. Indien een President van een centrale bank is verhinderd een vergadering bij te wonen, is hij/zij gerechtigd schriftelijk een plaatsvervanger aan te stellen onverminderd het bepaalde in artikel 4. Deze schriftelijke mededeling wordt de President tijdig vóór de vergadering toegezonden.

3.4. De Raad van Bestuur kan, indien dit wenselijk wordt geacht, tevens andere personen voor de vergaderingen uitnodigen.

Artikel 4

Stemming

4.1. De Raad van Bestuur kan alleen tot stemming overgaan indien een quorum van tweederde van de leden aanwezig is. Indien het quorum niet aanwezig is, kan de President een buitengewone vergadering bijeenroepen waar besluiten worden genomen zonder inachtneming van het bovenbedoelde quorum.

4.2. De Raad van Bestuur gaat op verzoek van de President tot stemming over. De President laat tevens tot stemming overgaan wanneer een lid hem/haar daarom verzoekt.

4.3. Aanneming van besluiten door de Raad van Bestuur krachtens artikel 41.2 van de Statuten kan niet worden voorkomen door stemonthouding.

4.4. Indien een lid van de Raad van Bestuur langdurig (meer dan een maand) verhinderd is te stemmen, is hij/zij gerechtigd een plaatsvervanger aan te wijzen als lid van de Raad van Bestuur.

4.5. Indien een President van een centrale bank verhinderd is te stemmen over een krachtens de artikelen 28, 29, 30, 32, 33 en 51 van de Statuten te nemen besluit, is zijn/haar plaatsvervanger overeenkomstig artikel 10.3 van de Statuten gerechtigd zijn/haar gewogen stem uit te brengen.

4.6. De President kan tot een geheime stemming doen overgaan indien drie leden van de Raad van Bestuur hem/haar daarom verzoeken. Er heeft altijd een geheime stemming plaats indien leden van de Raad van Bestuur persoonlijk worden geraakt door een op handen zijnd besluit krachtens de artikelen 11.1, 11.3 of 11.4 van de Statuten. In dergelijke gevallen nemen de desbetreffende leden niet deel aan de stemming.

4.7. Besluiten kunnen eveneens door middel van een schriftelijke procedure worden genomen, tenzij ten minste drie leden van de Raad van Bestuur hiertegen bezwaar maken. Voor een schriftelijke procedure geldt het volgende: i) in beginsel staan ieder lid van de Raad van Bestuur niet minder dan vijf werkdagen ter beschikking om zich te kunnen beraden; ii) persoonlijke ondertekening door ieder lid van de Raad van Bestuur (of zijn/haar plaatsvervanger overeenkomstig artikel 4.4) is een vereiste; en iii) een dergelijk besluit dient te worden vermeld in de notulen van de volgende vergadering van de Raad van Bestuur.

Artikel 5

Organisatie van vergaderingen van de Raad van Bestuur

5.1. De Raad van Bestuur stelt de agenda voor elke vergadering vast. De Directie stelt een voorlopige agenda op en deze wordt, tezamen met de bijbehorende documenten, toegestuurd aan de leden van de Raad van Bestuur en andere gevolmachtigde deelnemers. Dit geschiedt ten minste acht dagen vóór de desbetreffende vergadering, behoudens buitengewone omstandigheden, in welk geval de Directie naar deze omstandigheden handelt. Op voorstel van de President of een lid van de Raad van Bestuur kan de Raad van Bestuur besluiten punten van de voorlopige agenda af te voeren of daaraan toe te voegen. Een punt wordt van de agenda afgevoerd indien ten minste drie leden daarom verzoeken in het geval dat de desbetreffende documenten niet tijdig aan de leden zijn toegezonden.

5.2. De notulen van de beraadslagingen van de Raad van Bestuur worden in de volgende vergadering (of, indien nodig, eerder, door middel van een schriftelijke procedure) ter goedkeuring aan de leden voorgelegd en door de President getekend.

HOOFDSTUK II

DE DIRECTIE

Artikel 6

Tijd en plaats van Directievergaderingen

6.1. De data waarop de vergaderingen worden gehouden, worden op voorstel van de President door de Directie vastgesteld.

6.2. De President kan tevens vergaderingen van de Directie bijeenroepen wanneer hij/zij dit nodig acht.

Artikel 7

Stemming

7.1. De Directie kan, overeenkomstig artikel 11.5 van de Statuten, alleen tot stemming overgaan indien een quorum van tweederde van de leden aanwezig is. Indien het quorum niet aanwezig is, kan de President een buitengewone vergadering bijeenroepen waar besluiten kunnen worden genomen zonder inachtneming van het bovenbedoelde quorum.

7.2. Besluiten kunnen eveneens door middel van een schriftelijke procedure worden genomen, tenzij ten

minste twee leden van de Directie hiertegen bezwaar maken.

7.3. Leden van de Directie die persoonlijk worden geraakt door een op handen zijnd besluit krachtens de artikelen 11.1, 11.3 of 11.4 van de Statuten, nemen niet aan de stemming deel.

Artikel 8

Organisatie van Directievergaderingen

De Directie neemt een besluit over de organisatie van haar vergaderingen.

HOOFDSTUK III

DE ORGANISATIE VAN DE EUROPESE CENTRALE BANK

Artikel 9

Comités van het Europees Stelsel van Centrale Banken

9.1. Er worden comités van het Europees Stelsel van Centrale Banken opgericht (hierna aangeduid als „ESCB-comités”), bestaande uit vertegenwoordigers van de ECB en van de nationale centrale bank van elke deelnemende lidstaat, om bijstand te verlenen bij de werkzaamheden van het Europees Stelsel van Centrale Banken (hierna aangeduid als het „ESCB”).

9.2. De Raad van Bestuur stelt de mandaten van de ESCB-comités vast en benoemt hun voorzitters. De voorzitter is doorgaans een vertegenwoordiger van de ECB. Zowel de Raad van Bestuur als de Directie zijn gerechtigd de ESCB-comités om studies over specifieke onderwerpen te verzoeken.

9.3. De ESCB-comités brengen via de Directie verslag uit aan de Raad van Bestuur. Het Comité voor Bankentoezicht is niet verplicht via de Directie verslag uit te brengen indien het optreedt als forum voor overleg inzake aangelegenheden die geen verband houden met de toezichtfuncties van het ESCB zoals omschreven in het Verdrag en in de Statuten.

9.4. De nationale centrale banken van alle niet-deelnemende lidstaten kunnen eveneens een vertegenwoordiger aanwijzen om deel te nemen aan de vergaderingen van een ESCB-comité wanneer aangelegenheden worden behandeld die tot de bevoegdheden van de Algemene Raad behoren. Deze vertegenwoordigers kunnen tevens worden uitgenodigd deel te nemen aan vergaderingen wanneer de voorzitter van een comité en de Directie dit wenselijk achten.

9.5. Vertegenwoordigers van de diensten van de Commissie kunnen worden uitgenodigd vergaderingen van ESCB-comités bij te wonen wanneer het om specifieke aangelegenheden gaat die de Commissie van de Europese Gemeenschappen rechtstreeks aangaan. Ook kunnen vertegenwoordigers van andere communautaire organen en van derden worden uitgenodigd indien en waar dit wenselijk wordt geacht.

9.6. De ECB verleent de ESCB-comités secretariële bijstand.

*Artikel 10***Interne structuur**

10.1. Na overleg met de Raad van Bestuur neemt de Directie een besluit over het aantal, de naam en respectieve bevoegdheden van alle arbeidseenheden van de ECB. Dit besluit wordt openbaar gemaakt.

10.2. Alle arbeidseenheden van de ECB vallen onder het beheer van de Directie. De Directie neemt een besluit over de individuele verantwoordelijkheden van haar leden met betrekking tot de arbeidseenheden van de ECB en stelt de Raad van Bestuur, de Algemene Raad en het personeel van de ECB daarvan op de hoogte. Dit besluit wordt uitsluitend in aanwezigheid van alle Directieleden genomen en kan niet worden genomen wanneer de President tegenstemt.

*Artikel 11***Personeel van de ECB**

11.1. Elk personeelslid van de ECB wordt op de hoogte gebracht van zijn/haar plaats in de structuur van de ECB, de door hem/haar te volgen rapportageprocedure en zijn/haar taken.

11.2. Onverminderd de artikelen 36 en 47 van de Statuten stelt de Directie organisatievoorschriften (hierna aangeduid als „administratieve circulaires”) vast. Het ECB-personeel dient zich te houden aan deze voorschriften.

11.3. De Directie stelt gedragsregels vast en past ze aan; deze regels dienen als leidraad voor haar leden en haar personeelsleden.

HOOFDSTUK IV

BETROKKENHEID VAN DE ALGEMENE RAAD BIJ DE TAKEN VAN HET EUROPEES STELSEL VAN CENTRALE BANKEN*Artikel 12***Betrekkingen tussen de Raad van Bestuur en de Algemene Raad**

12.1. De Algemene Raad van de ECB wordt de mogelijkheid geboden opmerkingen voor te leggen voordat de Raad van Bestuur overgaat tot goedkeuring van:

- adviezen krachtens de artikelen 4 en 25.1 van de Statuten;
- ECB-aanbevelingen op statistisch gebied, krachtens artikel 42 van de Statuten;
- het jaarverslag;
- de regels ter standaardisatie van de financiële administratie en verslaglegging van de uitgevoerde werkzaamheden;
- de maatregelen voor de toepassing van artikel 29 van de Statuten;

- de arbeidsvoorwaarden voor het ECB-personeel;
- in de context van de voorbereidingen voor het onherroepelijk vaststellen van wisselkoersen: een ECB-advies, krachtens artikel 109 L, lid 5, van het Verdrag of met betrekking tot rechtshandelingen van de EG die dienen te worden goedgekeurd wanneer een derogatie wordt ingetrokken.

12.2. Wanneer de Algemene Raad krachtens het vorige lid wordt verzocht opmerkingen voor te leggen, wordt hem een redelijke periode geboden waarbinnen dit plaats dient te hebben, welke niet minder dan tien werkdagen mag zijn. In dringende gevallen (hetgeen in het verzoek moet worden gerechtvaardigd) kan de periode worden teruggebracht tot vijf werkdagen. De President kan tot een schriftelijke procedure besluiten.

12.3. Overeenkomstig artikel 47.4 van de Statuten wordt de Algemene Raad door de President in kennis gesteld van de besluiten van de Raad van Bestuur.

*Artikel 13***Betrekkingen tussen de Directie en de Algemene Raad**

13.1. De Algemene Raad van de ECB wordt de mogelijkheid geboden opmerkingen voor te leggen voordat de Directie:

- rechtshandelingen van de Raad van Bestuur ten uitvoer legt waarvoor, overeenkomstig artikel 12.1 hierboven, de inbreng van de Algemene Raad is vereist;
- op grond van door de Raad van Bestuur overeenkomstig artikel 12.1 van de Statuten gedelegeerde bevoegdheden, rechtshandelingen goedkeurt waarvoor, overeenkomstig artikel 12.1 van dit Reglement, de inbreng van de Algemene Raad is vereist.

13.2. Wanneer de Algemene Raad krachtens bovengenoemd lid wordt verzocht opmerkingen voor te leggen, wordt hem een redelijke periode geboden waarbinnen dit plaats dient te hebben, welke niet minder dan tien werkdagen mag zijn. In dringende gevallen (hetgeen in het verzoek moet worden gerechtvaardigd) kan de periode worden teruggebracht tot vijf werkdagen. De President kan tot een schriftelijke procedure besluiten.

HOOFDSTUK V

SPECIFIEKE PROCEDURELE BEPALINGEN*Artikel 14***Delegatie van bevoegdheden**

14.1. De delegatie van bevoegdheden van de Raad van Bestuur aan de Directie krachtens artikel 12.1, tweede alinea, laatste zin, van de Statuten wordt aan de betrokken partijen gemeld of, indien wenselijk, gepubliceerd wanneer het aangelegenheden betreft die rechtsgevolgen voor derden hebben. Rechtshandelingen die via delegatie van bevoegdheden zijn aangenomen, worden onverwijld aan de Raad van Bestuur gemeld.

14.2. De handtekeningenlijst van de ECB, tot stand gekomen overeenkomstig besluiten die krachtens artikel 39 van de Statuten zijn goedgekeurd, wordt onder belanghebbenden verspreid.

Artikel 15

Begrotingsprocedure

15.1. De Raad van Bestuur, handelend op voorstel van de Directie in overeenstemming met alle door eerstgenoemde vastgelegde grondslagen, keurt vóór het einde van elk boekjaar de begroting van de ECB voor het volgende boekjaar goed.

15.2. Voor bijstand in aangelegenheden met betrekking tot de begroting van de ECB richt de Raad van Bestuur een Begrotingscomité op en stelt het mandaat en de samenstelling hiervan vast.

Artikel 16

Verslaglegging en jaarrekening

16.1. De goedkeuring van het krachtens artikel 15.3 van de Statuten vereiste jaarverslag valt onder de bevoegdheden van de Raad van Bestuur.

16.2. De bevoegdheid betreffende goedkeuring en publicatie van de kwartaalverslagen krachtens artikel 15.1 van de Statuten, van de wekelijkse geconsolideerde financiële overzichten krachtens artikel 15.2 van de Statuten, van de geconsolideerde balans krachtens artikel 26.3 van de Statuten en andere verslagen, wordt overgedragen aan de Directie.

16.3. De Directie stelt, in overeenstemming met de door de Raad van Bestuur vastgelegde grondslagen, de jaarrekening van de ECB op vóór het verstrijken van de eerste maand van het volgende boekjaar. De jaarrekening wordt voorgelegd aan de externe accountant.

16.4. De Raad van Bestuur keurt de jaarrekening van de ECB vóór het einde van het eerste kwartaal van het volgende jaar goed. Het verslag van de externe accountant wordt vóór deze goedkeuring aan de Raad van Bestuur voorgelegd.

Artikel 17

Rechtsinstrumenten van de ECB

17.1. ECB-verordeningen worden door de Raad van Bestuur goedgekeurd en namens de Raad door de President getekend.

17.2. ECB-richtsnoeren worden door de Raad van Bestuur vastgesteld, en daarna bekendgemaakt, in een van de officiële talen van de Europese Gemeenschappen, en namens de Raad van Bestuur door de President getekend. In de ECB-richtsnoeren worden de gronden vermeld waarop zij zijn gebaseerd. De nationale centrale banken kunnen hiervan door middel van telefax, elektronische post of telex of schriftelijk op de hoogte worden gesteld. Enig ECB-richtsnoer dat officieel moet worden

gepubliceerd dient in de officiële talen van de Europese Gemeenschappen te worden vertaald.

17.3. Met het oog op tenuitvoerlegging van zijn verordeningen en richtsnoeren kan de Raad van Bestuur zijn normatieve bevoegdheden aan de Directie overdragen. In de desbetreffende verordening of het desbetreffende richtsnoer worden de uit te voeren maatregelen precies omschreven, alsmede de beperkingen en de reikwijdte van de overgedragen bevoegdheden.

17.4. ECB-besluiten en ECB-aanbevelingen worden door de Raad van Bestuur of de Directie goedgekeurd op de respectieve gebieden die onder hun bevoegdheid vallen, en deze worden door de President getekend. In de ECB-besluiten en ECB-aanbevelingen worden de gronden vermeld waarop zij zijn gebaseerd. De aanbevelingen voor aanvullende communautaire wetgeving krachtens artikel 42 van de Statuten worden goedgekeurd door de Raad van Bestuur.

17.5. Onverminderd artikel 44, tweede alinea, en artikel 47.1, eerste streepje, van de Statuten worden ECB-adviezen door de Raad van Bestuur goedgekeurd. In uitzonderlijke omstandigheden en tenzij ten minste drie Presidenten van een centrale bank de wens te kennen geven dat de Raad van Bestuur de bevoegdheid behoudt om bepaalde adviezen goed te keuren, kunnen ECB-adviezen evenwel door de Directie worden goedgekeurd, in overeenstemming met door de Raad van Bestuur gemaakte opmerkingen en met inachtneming van de inbreng van de Algemene Raad. ECB-adviezen worden door de President getekend.

17.6. ECB-instructies worden door de Directie vastgesteld, en daarna bekendgemaakt, in een van de officiële talen van de Europese Gemeenschappen, en namens de Directie door de President of twee Directieleden getekend. De nationale centrale banken kunnen hiervan door middel van telefax, elektronische post of telex of schriftelijk op de hoogte worden gesteld. Enige ECB-instructie die officieel moet worden gepubliceerd dient in de officiële talen van de Europese Gemeenschappen te worden vertaald.

17.7. Alle rechtsinstrumenten van de ECB worden opeenvolgend genummerd met het oog op gemakkelijke identificatie. De Directie neemt maatregelen om te zorgen voor de veilige bewaring van de originelen, het in kennis stellen van de geadresseerden of de raadplegende autoriteiten, alsmede voor de publicatie, in alle officiële talen van de Europese Gemeenschappen, in het *Publicatieblad van de Europese Gemeenschappen* in het geval van ECB-verordeningen, ECB-adviezen inzake ontwerpversies van communautaire wetgeving en die rechtsinstrumenten van de ECB tot publicatie waarvan uitdrukkelijk is besloten.

17.8. De beginselen van Verordening nr. 1 van de Raad van 15 april 1958 zijn van toepassing op de regelgevende bevoegdheden van de ECB zoals voorzien in artikel 34 van de Statuten.

*Artikel 18***Procedure krachtens artikel 105 A, lid 2, van het Verdrag**

De goedkeuring zoals neergelegd in artikel 105 A, lid 2, van het Verdrag vindt plaats via één enkel besluit van de Raad van Bestuur voor alle deelnemende lidstaten binnen het laatste kwartaal van elk jaar en voor het volgende jaar.

*Artikel 19***Aanschaf**

19.1. Bij de aanschaf van goederen en diensten voor de ECB worden de beginselen van publiciteit, doorzichtigheid, gelijke toegang, non-discriminatie en efficiënt beheer in acht genomen.

19.2. Zonder afbreuk te doen aan het beginsel van efficiënt beheer kunnen in de volgende gevallen uitzonderingen op de bovengenoemde beginselen worden gemaakt: wanneer er sprake is van urgentie; om veiligheids- of geheimhoudingsredenen; wanneer er slechts één enkele leverancier of dienstverlener is; wanneer het leveren van de nationale centrale banken aan de ECB betreft; om te zorgen voor de continuïteit van leveringen; en wanneer het activa betreft die via het Europees Monetair Instituut (hierna aangeduid als het „EMI”) zijn verkregen.

*Artikel 20***Selectie, benoeming en bevordering van personeel**

20.1. Alle personeelsleden worden geselecteerd, benoemd en bevorderd door de Directie.

20.2. Bij de selectie, benoeming en bevordering van personeelsleden worden de beginselen van beroepskwalificatie, publiciteit, doorzichtigheid, gelijke toegang en non-discriminatie in acht genomen. In een administratieve circulaire worden de voorschriften en procedures voor werving en voor interne bevordering nader beschreven.

20.3. De Directie kan voor de ECB personeelsleden van het EMI (in liquidatie) werven, waarbij specifieke wervingsvoorschriften en -procedures buiten beschouwing worden gelaten.

*Artikel 21***Arbeidsvoorwaarden**

21.1. De arbeidsverhouding tussen de ECB en haar personeel wordt bepaald door de arbeidsvoorwaarden en de personeelsverordeningen en -regelingen.

21.2. De arbeidsvoorwaarden worden op voorstel van de Directie door de Raad van Bestuur goedgekeurd en aangepast. Uit hoofde van de in dit Reglement van Orde

vastgelegde procedure wordt de Algemene Raad geraadpleegd.

21.3. De arbeidsvoorwaarden worden ten uitvoer gelegd door middel van personeelsverordeningen en -regelingen, welke door de Directie worden goedgekeurd en aangepast.

21.4. Het Personeelscomité wordt geraadpleegd alvorens tot goedkeuring van nieuwe arbeidsvoorwaarden of personeelsverordeningen en -regelingen wordt overgegaan. Het advies van het comité wordt aan respectievelijk de Raad van Bestuur of de Directie voorgelegd.

*Artikel 22***Medelingen en aankondigingen**

Algemene mededelingen en aankondigingen van door de besluitvormende organen van de ECB genomen besluiten kunnen worden gedaan door middel van het *Publicatieblad van de Europese Gemeenschappen* en door middel van telegrafische diensten die de financiële markten ter beschikking staan.

*Artikel 23***Vertrouwelijkheid van en toegang tot ECB-documenten en -archieven**

23.1. De handelingen van de besluitvormende organen van de ECB en van alle door hen opgerichte comités of groepen, zijn vertrouwelijk, tenzij de Raad van Bestuur de President machtigt om het resultaat van de beraadslagingen openbaar te maken.

23.2. Alle door de ECB opgestelde documenten zijn vertrouwelijk, tenzij de Raad van Bestuur anders beslist. De toegang tot de documentatie en archieven van de ECB, alsmede tot documenten eerder bewaard in de archieven van het EMI, wordt bepaald door het besluit van de Europese Centrale Bank van 3 november 1998 inzake toegang van het publiek tot de documentatie en archieven van de Europese Centrale Bank (ECB/1998/12) (¹).

23.3. Na dertig jaar zijn documenten die worden bewaard in de archieven van het Comité van presidenten van de centrale banken van de lidstaten van de Europese Gemeenschap, van het EMI en van de ECB, vrij toegankelijk. In bijzondere gevallen kan de Raad van Bestuur deze periode verkorten.

HOOFDSTUK VI

SLOTBEPALINGEN

*Artikel 24***Wijzigingen in dit Reglement van Orde**

De Raad van Bestuur is gerechtigd dit Reglement van Orde te wijzigen. De Algemene Raad kan wijzigingen voorstellen en de Directie kan aanvullende bepalingen goedkeuren binnen het gebied dat onder haar bevoegdheid valt.

(¹) PB L 110 van 28.4.1999, blz. 30.

*Artikel 25***Publicatie**

Dit Reglement van Orde wordt in het *Publicatieblad van de Europese Gemeenschappen* gepubliceerd.

Gedaan te Frankfurt am Main, 22 april 1999.

Namens de Raad van Bestuur

De President

Willem F. DUISENBERG

RECTIFICATIES

Rectificatie van Verordening (EG) nr. 2797/98 van de Raad van 17 december 1998 tot vervanging van de bijlage bij Verordening (EG) nr. 1255/96 houdende tijdelijke schorsing van de autonome rechten van het gemeenschappelijk douanetarief voor bepaalde industrie- en landbouwproducten

(Publicatieblad van de Europese Gemeenschappen L 352 van 29 december 1998)

Bladzijde 32

in plaats van:

„GN-code	Taric-code	Omschrijving	Autonoom recht (%)
ex 4802 52 20	10	Bekledingspapier (zogenaamd „Overlay paper”), met een breedte van meer dan 110 cm en bevattende meer dan 5 gewichtspercenten korund	0*
ex 4802 52 80	10		

te lezen:

„GN-code	Taric-code	Omschrijving	Autonoom recht (%)
ex 4802 51 90	10	Bekledingspapier (zogenaamd „Overlay paper”), met een breedte van meer dan 110 cm en bevattende meer dan 5 gewichtspercenten korund	0*
ex 4802 52 20	10		
ex 4802 52 80	10		

Rectificatie op Verordening (EG) nr. 455/95 van de Commissie van 28 februari 1995 tot wijziging van de Verordeningen (EEG) nr. 1547/87 en (EEG) nr. 1589/87 met betrekking tot de interventieaankopen van boter, en van de Verordeningen (EEG) nr. 2191/81 en (EEG) nr. 570/88 betreffende de toekenning van steun voor de aankoop van boter en de verkoop van boter tegen verlaagde prijs aan bepaalde categorieën consumenten en bedrijven

(Publicatieblad van de Europese Gemeenschappen L 46 van 1 maart 1995)

Bladzijde 32, artikel 1, lid 2, onder b), i), het streepje:

in plaats van: — wanneer hij zich er schriftelijk toe verbindt artikel 5, leden 3 en 4, van Verordening (EG) nr. 454/95 na te leven”.

te lezen: — wanneer hij zich er schriftelijk toe verbindt artikel 5, lid 3, van Verordening (EG) nr. 454/95 na te leven”.

Rectificatie van Verordening (EG) nr. 682/1999 van de Commissie van 29 maart 1999 houdende wijziging van Verordening (EG) nr. 2106/98 tot vaststelling van bijzondere maatregelen houdende afwijking van Verordening (EEG) nr. 3665/87 en Verordening (EEG) nr. 3719/88 in de rundvlees-sector

(Publicatieblad van de Europese Gemeenschappen L 86 van 30 maart 1999)

Op bladzijde 3, artikel 1, wordt lid 3 van de gewijzigde verordening als volgt gelezen:

„3. In afwijking van het bepaalde in artikel 6, eerste alinea, van Verordening (EEG) nr. 1964/82 van de Commissie (*) zijn ingeval op 29 augustus 1998 niet de volledige hoeveelheid bij het uitbenen verkregen vlees is geëxporteerd, de bepalingen van lid 2 van toepassing en blijft het recht op de bijzondere restitutie behouden voor de hoeveelheden waarvoor een uitvoeraangifte is ingediend en die vervolgens in een derde land ten verbruik zijn ingevoerd.

(*) PB L 212 van 21.7.1982, blz. 48.”

Rectificatie op Verordening (EG) nr. 992/1999 van de Commissie van 10 mei 1999 inzake de levering van granen als voedselhulp

(Publicatieblad van de Europese Gemeenschappen L 121 van 11 mei 1999)

Bladzijde 10, punt 9

in plaats van: „9. **Verpakking** (7): zie PB C 267 van 13.9.1996, blz. 1 (1.0 A.1.a), 2.a) en B.2)”,

te lezen: „9. **Verpakking** (7): zie PB C 267 van 13.9.1996, blz. 1 (1.0 A.1.a), 2.a) en B.3)”.

Rectificatie op Verordening (EG) nr. 1019/1999 van de Commissie van 17 mei 1999 tot wederinvoering van het preferentiële douanerecht bij invoer van veelbloemige anjers (tros) van oorsprong uit Israël

(Publicatieblad van de Europese Gemeenschappen L 124 van 18 mei 1999)

Bladzijde 6, vijfde overweging, en artikel 1, lid 2

in plaats van: „Verordening (EG) nr. 940/1999”,

te lezen: „Verordening (EG) nr. 942/1999”.
